

PASŪTĪTĀJS: *SIA "LIEPĀJAS RAS"*

IZPILDĪTĀJS: *SIA "GEO CONSULTANTS"*

LĪGUMS: *"DIENVIDKURZEMES REĢIONĀLĀ ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA UN SAISTĪTO DOKUMENTU IZSTRĀDE"*

LĪGUMA NR. *IEP/LRAS-2022/1*

LĪGUMA DATUMS: *07/03/2022*

ZIŅOJUMA DATUMS: *27/09/2022*

Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023.-2027. gadam - projekts

Saturs

1	Ievads	4
2	Dienvidkurzemes AAR raksturojums.....	6
2.1	Reģiona teritorija un iedzīvotāji.....	6
2.2	Apsaimniekotie sadzīves atkritumu apjomi	8
2.3	Poligonā “Ķīvītes” apsaimniekotie ražošanas atkritumi	10
2.4	Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras raksturojums	10
2.4.1	Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti	10
2.4.2	Šķiroto atkritumu savākšanas laukumi	11
2.4.3	Sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūra.....	11
2.4.4	Poligona Ķīvītes infrastruktūras raksturojums.....	13
2.4.5	Sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija	14
2.5	Speciālo grupu atkritumu apsaimniekošana.....	15
2.5.1	Savākto atkritumu apjomu un komersantu raksturojums.....	15
2.5.2	Speciālo atkritumu grupu un sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija.....	18
3	Stratēģiskie mērķi un uzdevumi.....	21
3.1	Atkritumu apsaimniekošanas sektora stratēģiskie mērķi	21
3.2	Sasniedzamie kvalitatīvie rādītāji.....	21
3.3	Reģionālā līmenī sniedzamie mērķi	22
4	Atkritumu ražošanas prognoze un sniedzamie kvantitatīvie rādītāji	24
5	Priekšlikumi par plānā ietveramajiem pasākumiem	27
5.1	Priekšlikumu apkopojums	27
5.2	Prioritāri īstenojamie pasākumi - kopsavilkums	36
5.2.1	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība	36
5.2.2	Poligona “Ķīvītes” infrastruktūras attīstība.....	37
5.2.3	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	38
5.2.4	Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra	38
5.2.5	Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstība	39
5.2.6	Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība.....	39
6	Alternatīvu analīze – priekšlikumi reģiona sadalīšanai atkritumu apsaimniekošanas zonās.....	40
7	Potenciālo plānā paredzēto pasākumu īstenošanas finansēšanas avotu raksturojums.....	44
7.1	Investīciju finansēšanas avoti	44
7.2	Finansēšanas avotu izvērtējums pasākumu un to īstenošanu griezumā	45
8	Plāna īstenošanas laika grafiks.....	47

Lietotie saīsinājumi

AAL	Atkritumu apsaimniekošanas likums
AAP	Atkritumu apsaimniekošanas plāns
AAVP	Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns
AAR	atkritumu apsaimniekošanas reģions
BA	Bīstamie atkritumi
BBNA	būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi
Bio A	bioloģiskie atkritumi
BNA	bioloģiski noārdāmie atkritumi
DKAAR	Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģions
DRN	dabas resursu nodoklis
DV	dalītā vākšana
EEIA	elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi
ES	Eiropas Savienība
EUR	eiro
g	gads
OI	otrrreizējās izejvielas
milj.	miljoni
MK	Ministru Kabinets
MKN	Ministru Kabineta noteikumi
NAIK	no atkritumiem iegūts kurināmais
NSA	nešķīrotie sadzīves atkritumi
NTL	nolietoti transportlīdzekļi
PA	pārtikas atkritumi
PET	polietilēna tereftalāts
PL	pamatlīdzekļi
RAS	ražotāja paplašinātās atbildības sistēmas
SA	sadzīves atkritumi
SADSP	sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkts
SAP	sadzīves atkritumu poligons
SEG	siltumnīcu efekta gāzes
ŠASL	šķīroto atkritumu savākšanas laukums
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
tūkst.	tūkstoši
t	tonna

1 Ievads

Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns (turpmāk DKRAAP) tiek izstrādāts ievērojot "Atkritumu apsaimniekošanas likuma"¹ III nodaļa un Ministru kabineta 2021.gada 22.jūnija noteikumi Nr.397 „Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem un atkritumu rašanās novēršanas programmu"² (turpmāk MKN 397), kur noteikts plāna saturs, tā apspriešanas un apstiprināšanas kārtība prasības. Plāna izstrādes mērķis ir "Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāna 2021.- 2028. gadam"³ (turpmāk AAVP) noteikto mērķu un uzdevumu īstenošana Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk DKAAR), t.sk.:

- atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība;
- atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstība;
- atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei iekārtu modernizācija;
- atkritumu pārstrādes un reģenerācijas infrastruktūras attīstība;
- poligona infrastruktūras attīstība;
- sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana.

DKRAAP ietver pasākumu plānu esošo tehnisko un organizatorisko risinājumu pilnveidošanai, kuru mērķis ir veicināt aprites ekonomikas principu īstenošanu reģionā, kā arī uzlabot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitāti un pieejamību.

Vispārējie principi DKRAAP izstrādē:

- Plāns tiek izstrādāts ievērojot Latvijas Republikas un Eiropas savienības spēkā esošo normatīvo aktu prasības atkritumu apsaimniekošanas jomā un AAVP paredzētos atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības virzienus, mērķus, un mērķu sasniegšanai veicamos uzdevumus;
- Plāns tiek izstrādāts, ievērojot Noteikumu projektā "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem"⁴ noteiktās Dienvidkurzemes AAR robežas, kas ietver Liepājas valstspilsētu, Dienvidkurzemes, Saldus un daļu Kuldīgas novada teritorijas;
- Plāns tiek izstrādāts balstoties uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas rezultātā iegūtajiem un jaunākajiem publiskajos reģistros un datubāzēs pieejamiem datiem, kas raksturo reģiona sociāli ekonomiskos apstākļus, apsaimniekotos atkritumu apjomus, pieejamo infrastruktūru u.c. indikatorus;
- Ievērojot normatīvo aktu prasības, izstrādājot DKRAAP tiks nodrošināta sabiedrības, organizāciju un institūciju informēšana un viedokļu uzklauššana, tiks veiktas konsultācijas ar reģiona pašvaldībām, kompetentajām iestādēm un reģionā strādājošajiem atkritumu apsaimniekošanas komersantiem.

¹ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publicēts: [Latvijas Vēstnesis](https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums), 183, 17.11.2010. <https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums>

² Ministru kabineta noteikumi Nr. 397 (Rīgā 2021. gada 22. jūnijā (prot. Nr. 49 21. §)) Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem un atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu <https://likumi.lv/ta/id/324230-noteikumi-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-un-regionalajiem-planu-un-atkritumu-rasanas-noversanas-valsts-programmu>

³ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

⁴ Ministru kabineta noteikumu projekts "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/c3f74c72-d2a4-457f-aabb-664354583041/download

Plāna saturs saskaņā ar MKN 397 nosacījumiem un pasūtītāja prasībām ir sekojošs:

- Atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna mērķi un pasākumi šo mērķu sasniegšanai.
- Esošās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas raksturojums atkritumu apsaimniekošanas reģionā:
 - analīze par apsaimniekotajiem atkritumu apjomiem, iekļaujot informāciju par radītajiem, savāktajiem, reģenerētajiem un apglabātajiem atkritumiem, to daudzumu un avotiem;
 - izvērtējums par pastāvošajām atkritumu savākšanas sistēmām, t.sk. par atkritumu dalītās savākšanas sistēmām;
 - esošās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras, t.sk. reģenerācijas vietas un iekārtas un atkritumu apglabāšanas vietas un iekārtas, raksturojums un paredzamais darbības ilgums gados, atspoguļojot kartē pastāvošās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izvietojumu un teritoriālo segumu.
- Prognoze par atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā ietverto atkritumu plūsmu attīstību plāna darbības laikā.
- Kvalitatīvie vai kvantitatīvie rādītāji un mērķrādītāji attiecībā uz radīto atkritumu daudzumu, to reģenerāciju, izmantošanu enerģijas reģenerācijai un apglabāto atkritumu daudzuma samazināšanu.
- Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību, izdalot pasākumus pa atkritumu veidiem un jaudas apmēriem un nosakot kritērijus infrastruktūras atrašanās vietām, tostarp par:
 - papildus nepieciešamo infrastruktūru dalītai atkritumu savākšanai un par pasākumiem tās darbības uzlabošanai,
 - papildus nepieciešamām jaunām atkritumu dalītās savākšanas sistēmām,
 - papildus nepieciešamām jaunām atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas vietām,
 - poligona tālāko darbību, sadarbību reģiona līmenī, un jaunu atkritumu savākšanas shēmu nepieciešamību,
 - esošo atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas vietu un iekārtu slēgšanu.
- Priekšlikumi Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona sadalīšanai atkritumu apsaimniekošanas zonās.
- Pasākumi, kas jāveic, lai uzlabotu atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi, reģenerāciju un apglabāšanu, neradot draudus videi.
- Pienākumu un atbildības sadalījuma novērtējums starp iesaistītajām pusēm, kas atbildīgas par atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna izpildi.
- Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā paredzēto pasākumu īstenošanai pieejamo un papildus nepieciešamo finansējumu un tā avotiem (arī pašvaldību līmenī), tai skaitā izveidotās atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras uzturēšanas izmaksas.
- Izvērtējums par atkritumu apsaimniekošanas reģionālā plāna atbilstību normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā un to, kādā veidā plānā iekļautie pasākumi veicinās normatīvajos aktos noteikto mērķu sasniegšanu.

2 Dienvidkurzemes AAR raksturojums

2.1 Reģiona teritorija un iedzīvotāji

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu projektam "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem" DK AAR ietver 4 pašvaldības: Liepājas valstspilsētu, Dienvidkurzemes un Saldus novadus un daļu Kuldīgas novada, skat tabulu (Tabula 2-1). Kopējais iedzīvotāju skaits vidēji 2021. gadā bija 133,9 tūkstoši. Aptuveni puse no reģiona iedzīvotājiem dzīvo Liepājas valstspilsētā, pārējās reģiona pilsētās dzīvo 25,2 tūkst. jeb aptuveni 20% no reģiona iedzīvotājiem, reģiona lauku teritorijās dzīvo 40,7 tūkst., jeb aptuveni 30% no reģiona iedzīvotājiem.

Tabula 2-1 Dienvidkurzemes AAR ietilpstošās pašvaldības

Nr. p. k.	Pašvaldības administratīvā teritorija un tās administratīvais centrs	Pašvaldības administratīvajā teritorijā ietilpstošās teritoriālā iedalījuma vienības	Iedzīvotāju skaits
1.	Liepājas valstspilsētas pašvaldība		67964
2.	Dienvidkurzemes novads (Grobiņa)		33364
2.1.		Aizputes pagasts	780
2.2.		Aizputes pilsēta	4036
2.3.		Cīravas pagasts	960
2.4.		Kalvenes pagasts	604
2.5.		Kazdangas pagasts	1223
2.6.		Lažas pagasts	480
2.7.		Dunalkas pagasts	586
2.8.		Durbes pagasts	374
2.9.		Durbes pilsēta	505
2.10.		Tadaiķu pagasts	759
2.11.		Vecpils pagasts	396
2.12.		Bārtas pagasts	529
2.13.		Gaviezes pagasts	697
2.14.		Grobiņas pagasts	2289
2.15.		Grobiņas pilsēta	3522
2.16.		Medzes pagasts	1292
2.17.		Nīcas pagasts	2387
2.18.		Otaņķu pagasts	726
2.19.		Pāvilostas pilsēta	860
2.20.		Sakas pagasts	436
2.21.		Vērgales pagasts	1247
2.22.		Bunkas pagasts	797
2.23.		Gramzdas pagasts	579
2.24.		Kalētu pagasts	519
2.25.		Priekules pagasts	485
2.26.		Priekules pilsēta	1851
2.27.		Virgas pagasts	724
2.28.		Dunikas pagasts	571
2.29.		Rucavas pagasts	934
2.30.		Embūtes pagasts	313
2.31.		Vainodes pagasts	1903
3.	Kuldīgas novads (Kuldīga)		5463
3.1.		Nīkrāces pagasts	531
3.2.		Raņķu pagasts	363
3.3.		Rudbāržu pagasts	802
3.4.		Skrundas pilsēta	1906
3.5.		Skrundas pagasts	924

3.6.	Laidu pagasts	937
4.	Saldus novads (Saldus)	27110
4.1.	Blīdenes pagasts	651
4.2.	Brocēnu pilsēta	2830
4.3.	Cieceres pagasts	898
4.4.	Gaiķu pagasts	675
4.5.	Remtes pagasts	618
4.6.	Ezeres pagasts	972
4.7.	Jaunauces pagasts	277
4.8.	Jaunlutriņu pagasts	656
4.9.	Kursīšu pagasts	697
4.10.	Lutriņu pagasts	1072
4.11.	Nīgrandes pagasts	1099
4.12.	Novadnieku pagasts	1504
4.13.	Pampāju pagasts	521
4.14.	Rubas pagasts	609
4.15.	Saldus pagasts	1359
4.16.	Saldus pilsēta	9679
4.17.	Šķēdes pagasts	453
4.18.	Vadakstes pagasts	300
4.19.	Zaņas pagasts	539
4.20.	Zirņu pagasts	1372
4.21.	Zvārdes pagasts	329

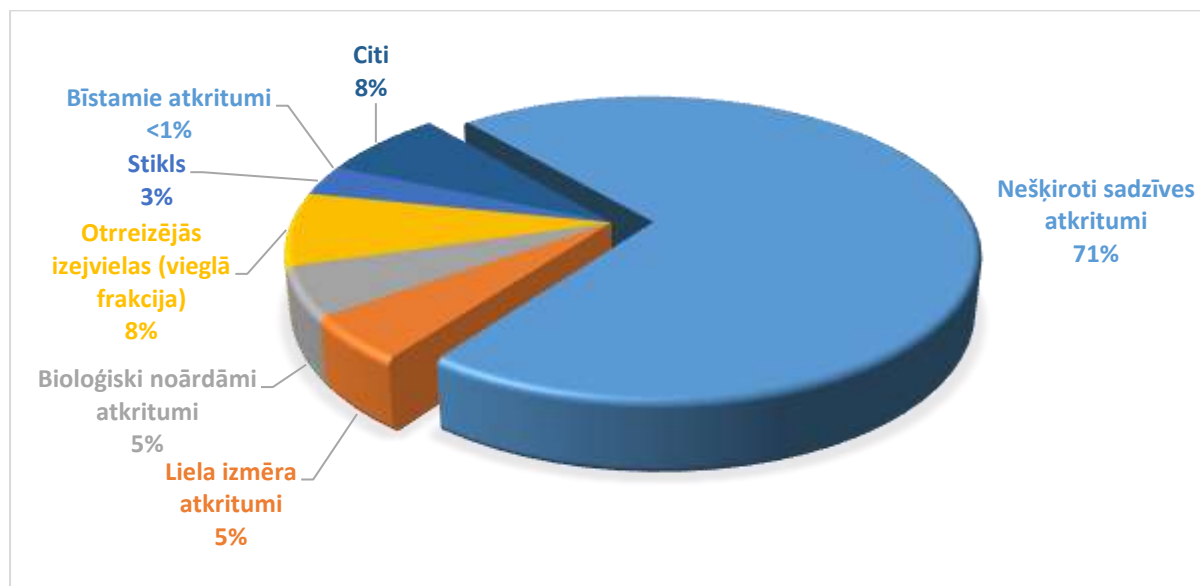
Reģiona karti skatīt attēlā (Attēls 2-1).

Attēls 2-1 Dienvidkurzemes AAR – administratīvi teritoriālais iedalījums

2.2 Apsaimniekotie sadzīves atkritumu apjomi

Apkopojot informāciju par apsaimniekotajiem sadzīves atkritumu apjomiem, t.sk. valsts statistikas pārskatā "3A- Atkritumi" pieejamo informāciju un atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas datus, novērtētais kopējais DKAAR 2021. gadā apsaimniekotais sadzīves atkritumu (ietverts arī izlietotais iepakojums) daudzums ir 43,5 tūkst. tonnu, jeb vidēji 0,33 tonnas uz vienu iedzīvotāju gadā. Lielāko īpatsvaru savāktajā apjomā veido nešķiroti sadzīves atkritumi ~71%, skat. attēlu (Attēls 2-2).

Attēls 2-2 DKAAR savākto sadzīves atkritumu raksturojums 2021. gads

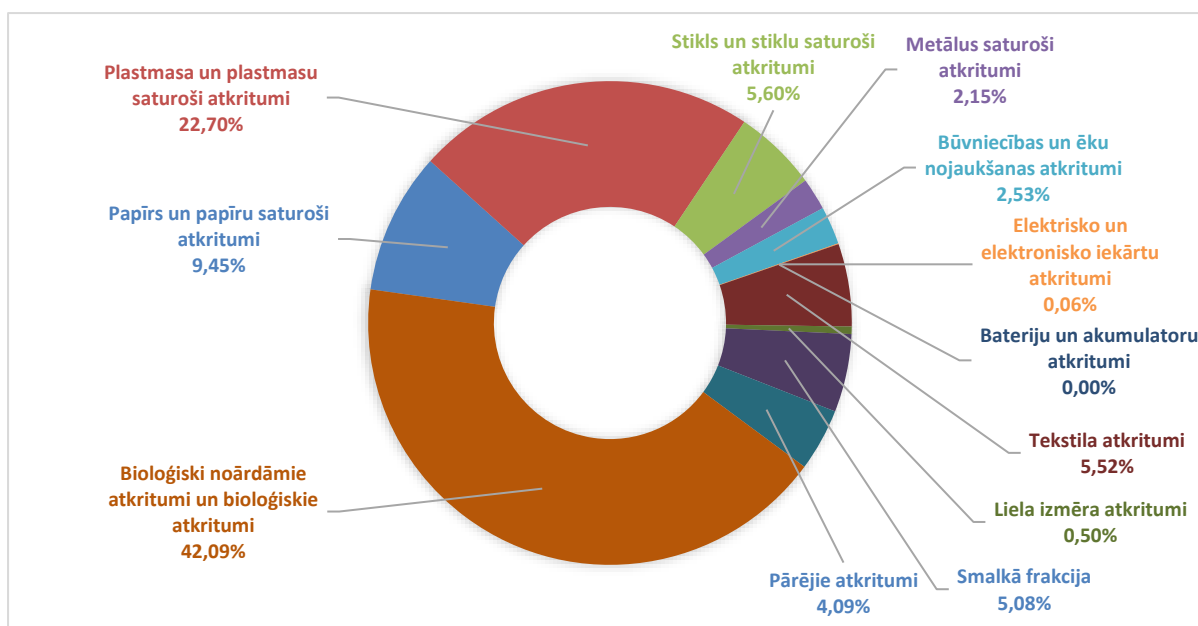
Otrreizējās izejvielas – vieglā frakcija, t.sk. papīrs, kartons, plastmasas, metāls veido 8% no kopējā apjoma, kas kopā ar stiklu veido ~11%. Daļēti savākto bioloģiski noārdāmo atkritumu un liela izmēra atkritumu plūsmas, katra veido ~5% īpatsvaru kopējā sadzīves atkritumu plūsmā.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 1032⁵ prasībām poligonā ievestajai nešķiroti sadzīves atkritumu plūsmai tiek veikts regulārs morfoloģiskā sastāva monitoringa. Monitoringa rezultātus par 2020. un 2021. gadu skatīt tabulā (Tabula 2-2) un grafiski attēlā (Attēls 2-3)

Tabula 2-2 Poligonā "Ķīvītes" ievesto nešķiroti sadzīves atkritumu plūsmas morfoloģiskais sastāvs 2020., 2021. gads (masas %)

Atkritumu veids	Vidēji	Max	Min
Papīrs un papīru saturoši atkritumi	9,48%	15,32%	5,36%
Plastmasa un plastmasu saturoši atkritumi	22,76%	29,03%	19,62%
Stikls un stiklu saturoši atkritumi	5,61%	9,04%	2,74%
Metālus saturoši atkritumi	2,16%	4,33%	1,17%
Būvniecības un ēku nojaukšanas atkritumi	2,54%	8,67%	0,00%
Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi	0,06%	0,28%	0,00%
Bateriju un akumulatoru atkritumi	0,00%	0,00%	0,00%
Tekstila atkritumi	5,54%	9,70%	1,42%
Liela izmēra atkritumi	0,50%	2,93%	0,00%
Smalkā frakcija	5,08%	7,22%	3,46%
Pārējie atkritumi	4,09%	5,77%	2,41%
Bioloģiski noārdāmie atkritumi un bioloģiskie atkritumi	42,20%	50,27%	36,92%

⁵ Ministru kabineta noteikumi Nr.1032 (Rīgā 2011.gada 27.decembrī (prot. Nr.76 50.§)) "Atkritumu poligonu noteikumi"

Attēls 2-3 Poligonā "Ķīvītes" ievesto nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas morfoloģiskais sastāvs 2020., 2021. gads (masas %)

Monitoringa rezultāti liecina, ka lielāko apjomu NSA plūsmā veido BNA – vidēji 42% no kopējā apjoma, jeb ~ 13,1 tūkstošis tonnu gadā. Nākamā lielākā plūsma ir plastmasas un plastmasu saturoši atkritumi – vidēji 22,7%, jeb 7,1 tūkstošis tonnu gadā, jāatzīmē, ka plastmasa kopā ar citiem potenciāli pārstrādājamiem atkritumiem kopā veido vidēji 40%, jeb 12,4 tūkst. tonnu gadā.

Galvenie indikatori, kas raksturo savāktos atkritumu apjomus pašvaldību griezumā, ir apkopoti tabulā (Tabula 2-3). Aprēķins balstīts uz atkritumu apsaimniekošanas komersantu aptaujas rezultātiem. Kolonna "Sadzīves atkritumi kopā" ietver savāktos nešķirotu sadzīves atkritumu apjomus un dalīti savāktās otrreizējās izejvielas (papīrs, kartons, plastmasa, metāls, stikls). Tā kā tādu atkritumu plūsmu kā bioloģiski noārdāmi atkritumi, liela izmēra atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi, videi kaitīgas preces un citas atkritumu plūsmas raksturojošie dati atsevišķi pašvaldību griezumā nav pieejami, šīs atkritumu plūsmas tabulā nav iekļautas.

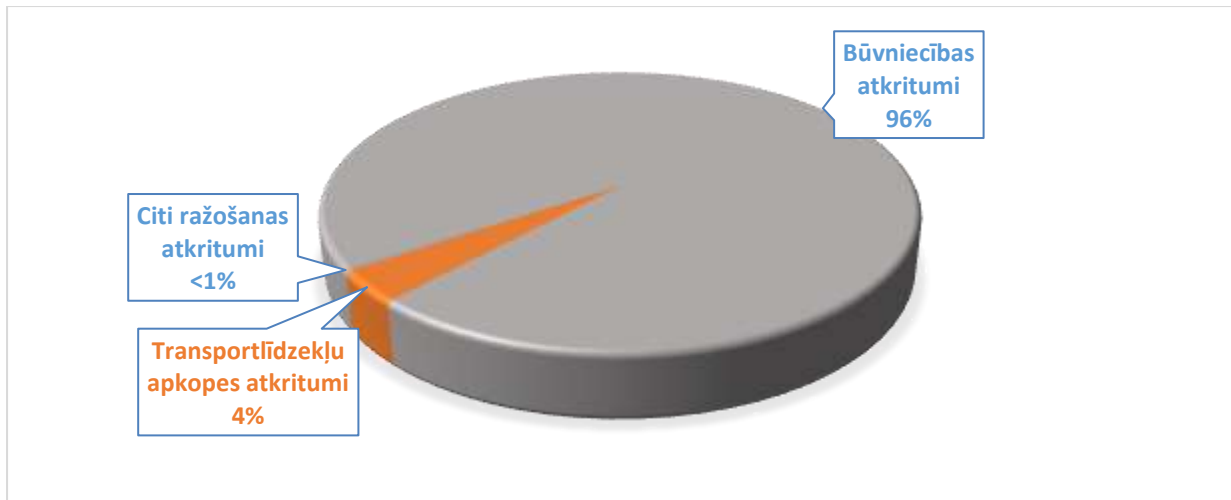
Tabula 2-3 Atkritumu apsaimniekošana pašvaldību griezumā, galvenie indikatori, 2021. gads

Pašvaldība	Sadzīves atkritumi kopā	t.sk. otrreizējās izejvielas t/gadā	Tonnas uz iedzīvotāju gadā	Nešķiroti	Šķiroti
Liepājas valstspilsēta	23 353	2 918	0,33	88%	12%
Dienvidkurzemes novads	5 974	801	0,17	87%	13%
Kuldīgas novads	740	126	0,14	83%	17%
Saldus novads	5 802	986	0,21	83%	17%

Dati liecina, ka Liepājas valstspilsētā savāktais atkritumu apjoms uz vienu iedzīvotāju ir divas reizes liekāks, kā Dienvidkurzemes un Kuldīgas novados, vienlaicīgi, dalīti savākto atkritumu īpatsvars ir augstāks Kuldīgas un Saldus novados.

2.3 Poligonā “Ķīvītes” apsaimniekotie ražošanas atkritumi

Bez sadzīves atkritumiem poligonā “Ķīvītes” tiek pieņemti un apsaimniekoti arī ražošanas atkritumi, t.sk. būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi, transportlīdzekļu apkopes atkritumi un dažādi citi ražošanas atkritumu veidi mazākos apjomos skat attēlu (Attēls 2-4).

Attēls 2-4 Poligonā “Ķīvītes” apsaimniekotie ražošanas atkritumi

Kopējais 2021. gadā poligonā pieņemtais ražošanas atkritumu apjoms ir 4,59 tūkst. tonnu, no kurām būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumi 4,4 tūkst. tonnu, transportlīdzekļu apkopes atkritumi 166 tonnas (galvenokārt nolietotas riepas) un 16,6 tonnas citu veidu ražošanas atkritumi (galvenokārt bīstamie). No kopējā ražošanas apjoma pieņemtie bīstamie atkritumi veido nepilnas 120 tonnas gadā. Nebīstamie būvniecības atkritumi 95% apmērā tiek pārstrādāti izmantojot tos poligona ekspluatācijas inženiertehniskām vajadzībām, bīstamie būvniecības atkritumi (azbestu saturoši) tiek apglabāti, savukārt pārējie bīstamie ražošanas atkritumi, kā arī nolietotās riepas tiek nodotas apsaimniekošanai specializētiem apsaimniekošanas uzņēmumiem.

2.4 Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras raksturojums

2.4.1 Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti

Saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas komersantu sniegto informāciju DKAAR pašvaldībās otrreizējo izejvielu dalītā vākšana tiek organizēta izmantojot divu konteineru sistēmu – viens konteiners kurā kopā tiek uzkrāta otrreizējo izejvielu vieglā frakcija (papīrs, kartons, plastmasa, metāls) un atsevišķs konteiners stiklam. Kopā reģiona teritorijā izvietots 551 sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkts (turpmāk SADSP), attiecīgi var aprēķināt, ka reģionā vidēji ir viens dalītās vākšanas punkts uz katriem ~240 iedzīvotājiem. Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu pieejamība pašvaldību griezumā uz 2022. gada jūniju ir raksturota tabulā (Tabula 2-4).

Tabula 2-4 SADSP skaits un izvietojums DKAAR teritorijā

Pašvaldība	SADSP skaits kopā	Iedz. skaits uz vienu SADSP
Liepājas valstspilsēta	245	277
Dienvidkurzemes novads	178	187
Kuldīgas novads	22	248
Saldus novads	106	256

Kopumā vērtējot SADSP infrastruktūras pieejamību, tā ir vairākkārt augstākā nekā valstī noteiktās minimālās prasības (vismaz viens punkts uz 700 iedzīvotājiem valstspilsētās, uz 550 iedzīvotājiem novadu pilsētās un uz 450 iedzīvotājiem novadu pagastos⁶)

2.4.2 Šķirotu atkritumu savākšanas laukumi

Otrreizējo izejvielu, speciālo atkritumu grupu, t.sk. videi kaitīgu preču atkritumu savākšanai reģiona teritorijā ir izvietoti 6 normatīvo aktu prasībām⁷ atbilstoši šķirotu atkritumu savākšanas laukumi (turpmāk ŠASL). Laukumos pieņemamo atkritumu veidi un laukumu izvietojums reģiona teritorijā ir raksturots tabulā (Tabula 2-5).

Tabula 2-5 ŠASL raksturojums un izvietojums DKAAR teritorijā

Operators	Adrese	Papīrs/ kartons	Plastmasa	Stikls	Metāls	Koksne	Tekstils	Liela izmēra atkritumi	Būvniecības atkritumi	Zaļie dārzeņi un parku atkritumi	Videi kaitīgas preces	Riepas	Stikla atkritumi	Metāla iepakojums
SIA "Liepājas RAS"	Poligons "Ķīvītes", Grobiņas pag.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PS "Vides pakalpojumi Liepājai"	Kapsēdes iela 3f, Liepāja	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	-
PS "Vides pakalpojumi Liepājai"	Mehāniskās darbnīcas, Rucava	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	-
PS "Vides pakalpojumi Liepājai"	Vienības iela 6, Vaiņode	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	-
SIA "Eco Baltia vide"	Ezermalas iela 11, Liepāja	+	+	+	+	-	+	-	-	+	+	+	-	+
SIA "Eco Baltia vide"	Dzirnavu iela 30, Saldus	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-

Visos laukumos ir nodrošināta normatīvajos aktos noteikto atkritumu plūsmu pieņemšana, vienīgi, kā redzams, tad tikai divos ŠASL ir nodrošināta tādu atkritumu plūsmu kā Liela izmēra atkritumi un Būvniecības atkritumi pieņemšana. Raugoties no pakalpojuma pieejamības viedokļa un ŠASL izvietojuma atbilstības normatīvajos aktos noteiktajiem minimālajiem kritērijiem, formāli prasības ir izpildītas, tomēr jāņem vērā, ka pēc administratīvi teritoriālās reformas novadu teritorija un attiecīgi iedzīvotāju skaits ir mainījies, līdz ar to Ministru kabineta noteikumos Nr. 328 noteiktie kritēriji šobrīd nav korekti piemērojami.

2.4.3 Sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūra

Saskaņā ar veiktās izpētes rezultātiem DKAAR šobrīd tiek ekspluatētas divas iekārtas, kas paredzētas sadzīves atkritumu sagatavošanai pārstrādei un reģenerācijai, t.sk. dalīti savākto otrreizējo izejvielu pāršķirošanai, sagatavošanai transportēšanai uz pārstrādes iekārtām un nešķirotu sadzīves atkritumu

⁶ Ministru kabineta noteikumi Nr. 328 (Rīgā 2017. gada 13. jūnijā (prot. Nr. 30 33. §)) "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem" <https://likumi.lv/ta/id/291534-kriteriji-un-kartiba-kada-noverte-atkritumu-dalitas-savaksanas-pakalpojuma-pieejamibu-iedzivotajiem>

⁷ Ministru kabineta noteikumi Nr. 788 (Rīgā 2016. gada 13. decembrī (prot. Nr. 68 28. §)) "Noteikumi par atkritumu savākšanas un šķirotu savākšanas vietām" <https://likumi.lv/ta/id/287396-noteikumi-par-atkritumu-savaksanas-un-skirosanas-vietam>

mehāniskai šķirošanai – sagatavošanai apglabāšanai. Apkopojums par sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtām sniegts sekojošajā tabulā (Tabula 2-6)

Tabula 2-6 Sadzīves atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai iekārtu raksturojums DKAAR, 2022. gads

Operators	Adrese	Apraksts	Jauda
SIA "Eco Baltia vide"	Ezermalas iela 11, Liepāja	Angārā ar platību 450 m ² tiek veikta dalīti vāktu atkritumu – papīra, kartona, plastmasas un metāla iepakojuma atkritumu – šķirošana ar rokām, neizmantojot automātiskās atkritumu šķirošanas iekārtas. Tiek šķiroti šķirošanas laukumā savākto un SIA "Eco Baltia vide" šķiroto atkritumu dalītās savākšanas punktos savāktie atkritumi.	Ienākošā atkritumu plūsma plānota līdz 1800 t/gadā
SIA "Eco Baltia vide"	„Ķīvītes” ("Skudras"), Grobiņas pag., Dienvidkurzemes nov.	Atkritumu priekšapstrādes nodrošināšanai ir uzstādīta lentes šķirošanas līnija jeb mehāniskā atkritumu priekšapstrādes iekārta, kas paredzēta dalīti vāktu materiālu pāršķirošanai, piemēram, dalītās vākšanas sistēmas ietvaros savāktie atkritumi, kā arī no kopējās ienākošo atkritumu plūsmas nodalītie pārstrādājami materiāli. Materiāli uz līnijas tiek atšķiroti manuāli un ievietoti pie līnijas klāt pievienotos konteineros. Papildus tam ir iegādāta mehāniskās priekšapstrādes iekārta – atkritumu smalcinātājs un sijātājs. Atkritumu priekšapstrādi nodrošina sekojoša tehnika: -materiālu saņemšanas sistēma ar vaļējo ķēžu konveijeru B1200 L25; -manuālās priekš šķirošanas stacijas (4 gab.) ar lentes konveijeru B1200 L15; -Tyrannosaurus 6603 priekš smalcinātājs; -vaļējs izlādes ķēžu konveijers B1200 L23; -pastāvīgs magnēts melnajiem metāliem, tostarp lūžņiem paredzētais mazais lentes konveijers; -disku sijātāja bloks ar konveijeri; -virpuļstrāva krāsainajiem metāliem, tostarp lūžņiem paredzētais mazais lentes konveijers; -Tyrannosaurus 2500-2 gaisa šķirotājs; -3 lentes konveijeri smagai frakcijai (garums – 7,5 m, 14,5 m un 4,5 m); -vieglās frakcijas optiskās šķirošanas bloks ar konveijeriem. Atkritumu šķirošanas rezultātā tiek iegūti tādi otrreizēji izmantojamie materiāli kā papīrs un kartons, plastmasa, melnie metāli, krāsainie metāli, minerāli inertie materiāli, RDF materiāli (no atkritumiem atgūts kurināmais – Refuse Derived Fuel) u.c. Tie materiāli, kurus iespējams	Ienākošā atkritumu plūsma plānota: - līdz 3500 t/gadā dalīti savāktās otrreizējās izejvielas; - līdz 35000 t/gadā mehāniskās priekšapstrādes iekārta.

pārstrādāt, tiek nogādāti uz attiecīgajām otrreizējās pārstrādes rūpnīcām.

Bez šīm iekārtām Saldus novada, Remtes pagasta teritorijā atrodas SIA "Viduskurzemes AAO" atkritumu šķirošanas stacija "Vibsteri", kas specializējas cietā reģenerētā kurināmā, jeb no atkritumiem iegūta kurināmā (turpmāk NAIK) ražošanā. Atbilstoši uzņēmumam izsniegtās atļaujas B kategorijas piesārņojošu darbību veikšanai nosacījumiem atļautā ražošanas jauda ir līdz 40 tūkstošiem tonnu gadā, 2021. gadā saražotais NAIK daudzums ir 13,2 tūkstoši tonnu, NAIK ražošanā tiek izmantoti atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi, dažādi augstas kaloritātes ražošanas atkritumi, t.sk. importēti atkritumi. Plāna izstrādes brīdī šķirošanas stacija "Vibsteri" ir slēgta uz nenoteiktu laiku saistībā ar ugunsgrēka sekas likvidāciju.

2.4.4 Poligona Ķīvītes infrastruktūras raksturojums

Poligonā Ķīvītes ir izvietota atkritumu apglabāšanas infrastruktūra, poligona teritorijā darbojas nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas iekārta (iekārtas īpašnieks un operators ir SIA "Eco Baltia Vide", kas uz līguma pamata sniedz SIA "Liepājas RAS" atkritumu sagatavošanas apglabāšanai pakalpojumus. Līgums par pakalpojumu sniegšanu noslēgts līdz 2026. gada janvārim, aprakstu skat. punktā 2.3.3.), mehāniskas priekšapstrādes un šķirošanas iekārta poligonā pieņemto inerto materiālu apstrādei, energošūna, kurā tiek apstrādāti bioloģiski noārdāmie atkritumi, poligona gāzes savākšanas un apsaimniekošanas sistēma un cita saistītā infrastruktūra, kas nepieciešama drošai un mūsdienīgai praksei atbilstoši poligona apsaimniekošanai (t.sk. kontroles, uzskaites un reģistrācijas sistēma, vides monitoringa sistēma u.c.).

Galveno infrastruktūras elementu raksturojums pa funkcionālajiem posmiem skat. tabulu (Tabula 2-7)

Tabula 2-7 Poligona Ķīvītes infrastruktūras raksturojums

Infrastruktūra	Tehnoloģijas apraksts	Ekspluatācijas uzsākšanas gads
Infrastruktūra atkritumu sagatavošanai reģenerācijai	Mehāniskās priekšapstrādes iekārta: - Lentas šķirošanas līnija Westeria BMF2 jeb mehāniskā atkritumu priekšapstrādes iekārta, kas paredzēta dalīti vāktu atkritumu pāršķirošanai un nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanai/ sagatavošanai apglabāšanai. Iespējams nodalīt 0-400 mm frakcijas: stiklu, plastmasu, PET. Materiāli uz līnijas tiek atšķiroti manuāli un ievietoti konteineros. Nešķirotu sadzīves atkritumu apstrādei iekārta tiek izmantota tikai tajos gadījumos, ja atkritumu sagatavošana nenotiek šķirošanas rūpnīcā. - Atkritumu smalcinātājs un sijātājs TANA Shark 220D tiek izmantots dažādu, no kopējās atkritumu plūsmas nodalītu, reģenerējamu atkritumu smalcināšanai (piem. automašīnu riepas, mēbeles, dažādi plastmasas izstrādājumi, ražošanas un būvniecības atkritumi, celmi un zari, citi grūti sadalāmi atkritumi). Pēc nepieciešamības tiek smalcināti arī sadzīves atkritumi, lai sagatavotu apglabāšanai vai ievietošanai energošūnā.	6 tūkst. t/gadā 2014. gads
Infrastruktūra bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādei	Lai attīstītu BNA pārstrādi SIA "Liepājas RAS" ir uzsākusi BNA anaerobās fermentācijas iekārtu izveidi poligona teritorijā. BNA pārstrādi paredzēts veikt ar divu fāzu sausās anaerobās fermentācijas tehnoloģiju.	21 tūkst. t/gadā Plānots no 2024. gada
Energošūna	Energošūnas un noglabāšanas krātuves kopējā kapacitāte aptuveni 240 tūkst. m ³ . Energošūna paredzēta atkritumu šķirošanas iekārtā atšķirotās BNA frakcijas pārstrādei.	192 tūkst. t (kopējā) 2016. gads

	Izvietojot atkritumus energošūnā, pa slāņiem tiek ierīkotas arī infiltrāta recirkulācijas un gāzes savākšanas sistēmas, un tiek iegūta biogāze. Pēc energošūnas papildīšanas ar bioloģiski noārdāmajiem atkritumiem, tā tiks nosepta ar pagaidu rekultivācijas slāni. Pēc biodegradācijas procesa beigām plānots šūnu atrakt un reģenerēt pārstrādātos BNA, orientējoši sākot no 2030. gada. Energošūna pēc BNA anaerobās fermentācijas iekārtu izveides tiks izmantota pārstrādei nederīgo atkritumu apglabāšanai.	atlikusī ietilpība)	
Atkritumu apglabāšanas infrastruktūra	Šobrīd reģenerācijai nederīgo atkritumu apglabāšana tiek veikta atsevišķā sektorā atkritumu krātuvē. Inerto atkritumu sektorā tiek novietoti reģenerācijai nederīgi materiāli. Atlikušais ekspluatācijas laiks nepārsniedz 3-4 gadus. Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izbūve – pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai DKAAR, poligonā ir uzsākts darbs pie jaunas krātuves izbūves, 2022. gadā norisinās IVN procedūra, būvdarbus plānots uzsākt 2023.-2024. gadā.	192 tūkst. t (kopējā atlikusī ietilpība) Plānotā ietilpība ≥ 500 tūkst. t	2004. gads Plānots no 2026. gada
Poligona gāzes apsaimniekošanas sistēma	Poligona gāzes savākšanas sistēma un energobloks – gāze tiek savākta bioenerģijas šūnas. Gāzes savākšanas sistēma ietver horizontālo gāzes savākšanas cauruļvadu tīklu un gāzes sūkņu un dedzināšanas staciju. Gāzes sadedzināšanai tiek izmantotas divas TEDOM koģenerācijas iekārtas Quanto D550 SP CON, elektriskā jauda 2x550 kW un HOFSTETTER lāpa HOFGAS– Efficiency 500. Koģenerācijas iekārtām ir veikts kapitālais remonts, tā rezultātā novērtētais gāzes savākšanas un sadedzināšanas iekārtu nolietojums samazināts līdz ~50% apjomam.	500 m ³ /h (1,1MW _{el})	2005. gads
Infiltrāta attīrīšanas iekārtas	Uzstādītas 2 savstarpēji saistītas reversās osmozes tipa attīrīšanas iekārtas: I iekārta: ROAW9144 DTGE34-7; II iekārta: ROAW9141 DTS24. Faktiskais nolietojums 75%. Atlikušais kalpošanas laiks – 5-6 gadi. Esošā jauda ir pietiekama tikai pie esošās krātuves platības.	5m ³ /h	2006. gads, 2012. gads

2.4.5 Sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija

Analizējot valsts statistikas pārskata “3A-Atkritumi” datus par veiktajām sadzīves atkritumu pārstrādes un reģenerācijas darbībām 2020. un 2021. gadā konstatēts, ka DKAAR atkritumu pārstrāde tiek veikta ļoti ierobežotos apjomos – aplūkotajā periodā neviens atkritumu apsaimniekošanas komersants nav atskaitījies par plastmasu vai papīra materiālu pārstrādi, izņemot SIA “Liepājas RAS”, kas papīru nelielos apjomos poligonā “Ķīvītes” ir pārstrādājusi energošūnā, klasificējot pārstrādes darbību ar kodu R3D “Biogāzes ieguve”⁸. Vēl poligonā “Ķīvītes” sadzīves atkritumu plūsmā tiek veikta liela izmēra atkritumu pārstrāde klasificējot pārstrādes darbību ar kodu R10A “Atkritumu izmantošana izrakto tilpju aizbēršanai vai inženiertehniskām vajadzībām ainavu veidošanā” un bioloģiski noārdāmu atkritumu, nešķirotu sadzīves atkritumu pārstrādi klasificējot pārstrādes darbību ar kodu R3D “Biogāzes ieguve”. Ārpus poligona teritorijas par atkritumu pārstrādes darbību veikšanu ir ziņojusi tikai SIA “EkoDeal” – bioloģiski

⁸ Ministru kabineta noteikumi Nr.319 (Rīgā 2011.gada 26.aprīlī (prot. Nr.27 18.§)) “Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem” <https://likumi.lv/ta/id/229378-noteikumi-par-atkritumu-regeneracijas-un-apglabšanas-veidiem>

noārdāmo atkritumu pārstrāde klasificējot pārstrādes darbību ar kodu R3A "Bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšana".

Būtiskas sadzīves atkritumu reģenerācijas jaudas reģionā nodrošina SIA "SCHWENK Latvija", Brocēnu cementa rūpnīca, kur kā energoresurss tiek izmantots NAIK, nolietotas riepas, tekstila atkritumi, plastmasa un gumija – kopējais reģenerētais apjoms, reģenerācijas darbību klasificējot ar kodu R1 "Atkritumu izmantošana galvenokārt par degvielu vai citā veidā, lai ražotu enerģiju", 2021. gadā veido 165,2 tūkst. tonnu. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka neviens no reģionā strādājošajiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas komersantiem, nav sniedzis atskaiti par NAIK ražošanu un nodošanu reģenerācijai SIA "SCHWENK Latvija", kas norāda, ka joprojām nav atrisināta ilgi pastāvošā problēma ar atkritumu apsaimniekošanas komersantu kapacitāti sagatavot NAIK, kas atbilstu augstajām cementa rūpnīcas prasībām attiecībā uz kurināmā kvalitāti.

2.5 Speciālo grupu atkritumu apsaimniekošana

Nodaļā balstoties uz valsts statistikas pārskatā 3A-Atkritumi pieejamo informāciju apkopoti dati par dažādu ražošanas atkritumu plūsmu, videi kaitīgo preču, nolietotu transportlīdzekļu, u.c. plūsmu apsaimniekošanu Dienvidkurzemes AAR. Apkopojumā iekļauti dati par to komersantu apsaimniekotajiem atkritumu apjomiem, kas nav sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēji reģiona pašvaldībām – proti, šajā apkopojumā, lai nedublētu datus ar nodaļā 2.2. sniegto informāciju nav iekļauti SIA "Vides pakalpojumi Liepājai", SIA "Eco Baltia Vide" un SIA "Liepājas RAS" apsaimniekoto atkritumu apjomi.

2.5.1 Savākto atkritumu apjomu un komersantu raksturojums

Kopumā Dienvidkurzemes AAR atskaites par dažādu atkritumu plūsmu savākšanu no atkritumu radītājiem ir snieguši 23 atkritumu apsaimniekošanas komersanti. Kopējais 2021. gadā savākto atkritumu apjoms ir 68,4 tūkstoši tonnu skat. tabulu (Tabula 2-8)

Tabula 2-8 Komersantu, kas veic speciālo atkritumu grupu apsaimniekošanu raksturojums

Komersants	Darbības sfēra	Apsaimniekotais atkritumu apjoms t/gadā
'INERTO MATERIĀLU SERVISS' SIA	BBNA	15261,70
'GALAKSIS N' SIA	NTL, metāli	15220,36
TOLMETS KURZEME SIA	NTL, metāli	14815,80
"TM CAPITAL" SIA	NTL	8094,27
EkoDeal SIA	Citi	3748,46
eSYS PRO SIA	BA, VKP	2765,54
MARIN BUNKER SIA	BA	1984,69
FerroLat SIA	Citi	1910,96
TRANŽĪTS L SIA	SA	668,89
SIA VERONIJA	SA, Citi	624,34
2G projekts SIA	NTL	620,16
'E K L' SIA	BBNA	567,70
KG Metall SIA	NTL, BBNA	554,31
SCHWENK Latvija SIA	Citi	469,06
HIDROLATS ČL SIA	Metāli	369,10
KURZEMES EĻĻAS SIA	BA, VKP	286,27
"VIDUSKURZEMES AAO" SIA	OI	185,88

'ANIMA L' SIA	SA	150,04
SIA BPKS	BA	27,98
'LAMPU DEMERKURIZĀCIJAS CENTRS' SIA	BA	17,03
Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde	BA	10,90
'LIEPĀJAS REĢIONĀLĀ SLIMNĪCA' SIA	Citi	1,75
IK NIKO G	NTL	0,15

Lielākos darbības apjomus uzrāda SIA "Inerto materiālu serviss", kas veic būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanu, kam seko nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas uzņēmumi SIA "GALAKSIS N", SIA "TOLMETS KURZEME", SIA "TM CAPITAL". Šo četru komersantu apsaimniekotais atkritumu apjoms kopā veido 53,4 tūkst. tonnu gadā. Raksturojot uzņēmumu pēc to darbības jomas noteiktu atkritumu plūsmu apsaimniekošanā 6 komersanti sniedz bīstamo atkritumu, t.sk. videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanu, 7 komersanti nolietotu transportlīdzekļu un metālu apsaimniekošanu, 4 komersanti veic dažādu specifisku atkritumu plūsmu apsaimniekošanu. Jāatzīmē, ka reģiona teritorijā 2021. gadā tikai divi komersanti ir snieguši atskaites par būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu savākšanu.

Analizējot savāktos atkritumu apjomus atkritumu klašu griezumā skat. tabulu (Tabula 2-9) redzams, ka būtiski lielāko īpatsvaru kopējā apjomā veido metālu atkritumi 47,8%, būvniecības atkritumu klases 170904 īpatsvars kopējā apjomā ir 21,8%, pārējās klases kopējā apjomā nepārsniedz 5%.

Tabula 2-9 Savāktos atkritumu daudzumi atkritumu klašu griezumā, 2021. gads, tonnas

Atkritumu nosaukums	Atkritumu kods	Atkritumu daudzums t
Metāli	200140	32 667,3
Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei	170904	14 928,7
Jaukti atkritumi, kuri nesatur bīstamos atkritumus	190203	3 682,5
Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	130403	3 519,6
Melnie metāli	160117	2 890,5
Izdedži un sārņi, kuri neatbilst 100810 klasei	100811	1 911,0
Nolietoti transportlīdzekļi	160104	1 036,5
Alumīnijs	170402	844,7
Naftas produktus saturoši atkritumi	160708	840,2
Melnie metāli	191202	701,8
Automašīnu vraki, kuri nesatur šķidrumus un citus bīstamus komponentus	160106	644,1
Bioloģiski noārdāmi atkritumi	200201	566,0
Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	170107	521,2
Citi gāzu attīrīšanas cietie atkritumi, kuri neatbilst 101312 klasei	101313	469,1
Metāla iepakojums	150104	457,2
Atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi (arī materiālu maisījumi), kuri neatbilst 191211 klasei	191212	450,7
Svina akumulatori	160601	283,6
Nešķīroti sadzīves atkritumi	200301	276,4
Varš, bronza, misiņš	170401	238,5
Apstrādātu tekstilšķiedru atkritumi	40222	237,8
Azbestu saturoši būvmateriāli	170605	205,9
Septisko tvertņu dūņas	200304	140,5

Atkritumu nosaukums	Atkritumu kods	Atkritumu daudzums t
Citas motoreļļas, pārneseļu eļļas un smēreļļas	130208	122,3
Krāsainie metāli	160118	98,7
Liela izmēra atkritumi	200307	87,0
Citas emulsijas	130802	77,6
Citur neklasificēti sadzīves atkritumi	200399	70,5
Nehlorētās minerālās motoreļļas, pārneseļu eļļas un smēreļļas	130205	66,6
Atkritumu maisījumi no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	130508	51,5
Patērēšanai vai apstrādei nederīgi materiāli	20304	32,0
Absorbenti, filtru materiāli, slaucīšanas materiāls un aizsargtērpi, kuri neatbilst 150202 klasei	150203	27,4
Šķīdinātāji	200113	24,6
Papīra un kartona iepakojums	150101	21,3
Svins	170403	17,9
Luminiscentās spuldzes un citi dzīvsudrabu saturoši atkritumi	200121	17,2
Plastmasa	200139	17,1
Mājsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu un mazumtirdzniecības telpu pārtikas atkritumi un citi tiem pielīdzināmi pārtikas ražošanas atkritumi	200109	17,0
Eļļas filtri	160107	14,5
Skābie kodināšanas šķīdumu atlikumi	110105	11,5
Plastmasa	160119	11,1
Plastmasas iepakojums	150102	10,8
Absorbenti, filtru materiāli (tai skaitā citur neminēti eļļu filtri), slaucīšanas materiāls un aizsargtērpi, kuri ir piesārņoti ar bīstamām vielām	150202	9,8
Organiskos šķīdinātājus vai citas bīstamas vielas saturošu krāsu un laku atkritumi	80111	8,1
No nederīgām iekārtām izņemti citi komponenti, kuri neatbilst 160215 klasei	160216	6,4
Cinks	170404	5,7
Stikla šķiedru atkritumi	101103	3,7
Citi šīs grupas atkritumi	200199	3,1
Iepakojums, kurš satur bīstamu vielu atlikumus vai ir ar tām piesārņots ⁴	150110	2,5
Cilvēka ķermeņa anatomiskās daļas un orgāni, kā arī asinis, asins preparāti, asins komponenti un to iepakojums, kuri nav infekciozi un neatbilst 180103 klasei	180102	1,8
Izlietoti katalizatori, kuri satur zeltu, sudrabu, rēniju, rodiju, pallādiju, irīdiju vai platīnu (izņemot 160807 klasi)	160801	1,1
Antifrīza šķidrums, kurš satur bīstamas vielas	160114	0,7
Plastmasa un gumija	191204	0,5
Plastmasa	170203	0,4
Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu nogulsnes	130502	0,4
Pārtikas eļļa un tauki	200125	0,3
Plastmasu virsmas apstrādes un formēšanas atkritumi	120105	0,3
Organiskie atkritumi, kuri satur bīstamas vielas	160305	0,2
Nolietotas riepas	160103	0,1
Nederīgas iekārtas, kuras neatbilst 160209, 160210, 160211, 160212 un 160213 klasei	160214	0,1

Atkritumu nosaukums	Atkritumu kods	Atkritumu daudzums t
Nederīgas iekārtas, kuras satur citus bīstamus komponentus, nevis 160209, 160210, 160211 un 160212 klasē minētos ⁵	160213	<0,1
Niķeļa un kadmija (Ni-Cd) baterijas un akumulatori	160602	<0,1
Atkritumi, kuru savākšanai un apglabāšanai nav nepieciešami infekcijas novēršanas pasākumi (piemēram, veļa, vienreizējas lietošanas apģērbs, autiņi, autiņbiksītes)	180104	<0,1
Kopā		68 355,3

2.5.2 Speciālo atkritumu grupu un sadzīves atkritumu pārstrāde un reģenerācija

Informācija par veiktajām sadzīves, speciālo atkritumu grupu un ražošanas atkritumu pārstrādes un reģenerācijas darbībām Dienvidkurzemes AAR balstīta uz valsts statistikas pārskatā 3A – Atkritumi pieejamo informāciju. Apkopojumā iekļauti tikai tādi dati, kas raksturo atkritumu galīgo pārstrādi, proti, darbības “Atkritumu šķirošana” (Kods R12B), “Atkritumu īpašību mainīšana, lai ar tiem veiktu jebkuras darbības, kas apzīmētas ar kodu R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10 un R11” (kods R12) vai “Atkritumu uzglabāšana” netiek attiecinātas uz atkritumu galīgo pārstrādi. Kopsavilkumu par komersantiem, kas veic atkritumu pārstrādes darbības, darbību klasifikāciju un pārstrādāto atkritumu apjomu raksturojumu skat. tabulā (Tabula 2-10).

Tabula 2-10 Atkritumu pārstrāde Dienvidkurzemes AAR, 2021. gads, tonnas

Komersants	Pārstrādes / reģenerācijas veids ⁹	Tonnas gadā
SCHWENK Latvija SIA	R1, R5	191 166
ZS Nodegi	R3D	30 330
"LIEPĀJAS RAS" SIA	R10A, R3D	27 135
"INERTO MATERIĀLU SERVISS" SIA	R5	20 902
Eko Deal SIA	R10A, R3A, R10	3 361
LIEPĀJAS ŪDENS SIA	R10A, R12A	3 213
Technological Solutions SIA	R10	1 210
SIA "Hoppekids"	R1	489
HIDROLATS ČL SIA	R4	393
2G projekts SIA	R10C	280
"SALDUS ENERĢIJA" SIA	R10	278
GALAKSIS N' SIA	R12C	230
eVan Group	R4	229
TOLMETS KURZEME SIA	R12C	209
KG Metall SIA	R12C	138
Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde	R1	99
eSYS PRO SIA	R12C	40
LIEPĀJAS REĢIONĀLĀ SLIMNĪCA' SIA	R1	2
DZELZSBETONS MB SIA	R5	0,3

⁹ Ministru kabineta noteikumi Nr.319 (Rīgā 2011.gada 26.aprīlī (prot. Nr.27 18.§)) “Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem” <https://likumi.lv/ta/id/229378-noteikumi-par-atkritumu-regeneracijas-un-apglabšanas-veidiem>

AS Kurzemes atslēga 1	R1	0,1
Kopā		279 703

Kopējais pārstrādāto atkritumu apjoms reģionā 2021. gadā ir 279,7 tūkst. tonnu, no kurām nepilnus 70% nodrošina SCHWENK Latvija SIA cementa rūpnīca Brocēnos, nākamais lielākais pārstrādes veicējs ir ZS nodegi, kas veic lauksaimniecības atkritumu pārstrādi – biogāzes ražošanu, SIA “Liepājas RAS” nodrošina sadzīves atkritumu pārstrādi, pārstrādāto atkritumu apjoms 2021. gadā ir 27,1 tūkst. tonnu. Būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu pārstrādi reģionā veic SIA “INERTO MATERIĀLU SERVISS”.

Informācijas apkopojumu par reģionā pārstrādātajiem atkritumu apjomiem atkritumu klašu griezumā, skat. tabulu (Tabula 2-11). Būtiski lielāko īpatsvaru kopējā pārstrādāto atkritumu plūsmā veido “Sadedzināmi atkritumi (no atkritumiem iegūts kurināmais)” 139,2 tūkst. tonnu, nākamā lielākā plūsma ir “Atkritumu anaerobās pārstrādes atkritumi” 28,7 tūkst. tonnu un “Būvniecības atkritumi” 25,7 tūkst. tonnu gadā.

Tabula 2-11 Atkritumu pārstrāde atkritumu klašu griezumā, 2021.gads, tonnas

Atkritumu nosaukums	Kods	t/gadā
Sadedzināmi atkritumi (no atkritumiem iegūts kurināmais)	191210	139 213
Citi šīs grupas atkritumi	190699	28 751
Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei	170904	25 711
Citi gāzu attīrīšanas cietie atkritumi, kuri neatbilst 101312 klasei	101313	16 998
Tekstila atkritumi	191208	15 668
Bioloģiski noārdāmi atkritumi, kas piemēroti kompostēšanai vai anaerobai pārstrādei	191213	12 954
Jaukti atkritumi, kuru sastāvā ir vismaz viens bīstamo atkritumu veids	190204	9 007
Plastmasa un gumija	191204	7 824
Dzīvnieku izkārnījumi, urīns un kūtsmēsli (arī ar salmiem), kā arī notekūdeņi, kuri tiek savākti atsevišķi un apstrādāti citur	20106	3 530
Nešķīroti sadzīves atkritumi	200301	2 882
Nolietotas riepas	160103	2 524
Bioloģiski noārdāmi atkritumi	200201	2 510
Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	170107	2 080
Liela izmēra atkritumi	200307	1 946
Sadzīves notekūdeņu attīrīšanas dūņas	190805	1 926
Kurtuvju pelni	100101	1 722
Patērēšanai vai apstrādei nederīgi materiāli	20304	1 262
Citur neklasificēti sadzīves atkritumi	200399	913
Nolietoti transportlīdzekļi	160104	898
Zāģskaidas, koksnes atgriezumi, sabojāta koksne un koksnes daļiņas, kuras neatbilst 030104 klasei	30105	489
Melnie metāli	191202	393
Malšanas atlikumi	100210	211
Stikls	200102	99
Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti	130506	99
Papīrs un kartons	200101	26
Atkritumi no smilšu uztvērējiem	190802	25
Alumīnijs	170402	12
Tekstilizstrādājumi	200111	12
Atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi (arī materiālu maisījumi), kuri neatbilst 191211 klasei	191212	7

Atkritumu nosaukums	Kods	t/gadā
Plastmasa	200139	5
Metāli	200140	2
Cilvēka ķermeņa anatomiskās daļas un orgāni, kā arī asinis, asins preparāti, asins komponenti un to iepakojums, kuri nav infekciozi un neatbilst 180103 klasei	180102	2
Citi dūmgāzu putekļi, kuri neatbilst 100815 klasei	100816	1
Krāsainie metāli	160118	1
Cietās daļiņas un putekļi	100804	1
Citas daļiņas un putekļi (izņemot 101312 un 101313 klasi)	101306	0,3
Plastmasas iepakojums	150102	0,3
Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	130208	0,1

3 Stratēģiskie mērķi un uzdevumi

3.1 Atkritumu apsaimniekošanas sektora stratēģiskie mērķi

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas mērķi ir noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu¹⁰ jeb "Atkritumu ietvardirektīvā". Direktīvā ir noteikta atkritumu apsaimniekošanas darbību hierarhija, kas prioritārā secībā ir sekojoša:

- atkritumu rašanās novēršana;
- atkritumu sagatavošana atkārtotai izmantošanai;
- atkritumu pārstrāde;
- atkritumu cita tipa reģenerācija, piemēram, enerģijas reģenerācija; un
- atkritumu apglabāšana.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028. gadam noteiktie stratēģiskie virsmērķi, kas sasniedzami atkritumu apsaimniekošanas sektorā ir sekojoši¹¹:

1. Mērķis (M1) Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
2. Mērķis (M2) Nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, balstoties uz aprites ekonomikas pamatprincipiem un veicinot, ka resursi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē tautsaimniecībai noderīgā veidā;
3. Mērķis (M3) Nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, veicinot attiecīgu produktu politiku, bīstamo un videi kaitīgo vielu ierobežojumus un pilnveidojot patērētāju informētību;
4. Mērķis (M4) Nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

3.2 Sasniedzamie kvalitatīvie rādītāji

Noteiktie sasniedzamie kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji atkritumos esošu pārstrādei derīgu materiālu pārstrādes apjomiem un dalītajai vākšanai, speciālo atkritumu grupu apsaimniekošanai, kā arī ierobežojumi attiecībā uz atkritumu apglabāšanu ir sekojoši:

- nodrošināt, ka līdz 2023. gada 31. decembrim bioloģiskie atkritumi ir vai nu atdalīti un pārstrādāti rašanās vietā, vai savākti dalīti un nav sajaukti ar citiem atkritumu veidiem¹²;
- līdz 2025. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 55 % pēc masas¹³;

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0098>

¹¹ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atskritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

¹² Ministru kabineta noteikumi Nr. 712 (Rīgā 2021. gada 26. oktobrī (prot. Nr. 72 23. §)) "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi" <https://likumi.lv/ta/id/327220-atskritumu-dalitas-savaksanas-sagatavosanas-atskartotai-izmantosana-parstrades-un-materialu-regeneracijas-noteikumi>

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/851/ES, ar ko groza Direktīvu 2008/98 par atkritumiem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0851>

- līdz 2030. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 60 % pēc masas¹¹;
- līdz 2035. gadam atkārtotai izmantošanai sagatavoto un pārstrādāto sadzīves atkritumu apjomu palielināt vismaz līdz 65 % pēc masas¹¹;
- izveidot dalītas savākšanas sistēmas vismaz papīram, metālam, plastmasai un stiklam un līdz 2023. gada 1. janvārim – tekstilmateriāliem¹¹;
- no 2020. gada, vismaz 70 % pēc svara nebīstamo būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumi, sagatavoti atkārtotai izmantošanai, pārstrādei un citai materiāla reģenerācijai, tostarp aizbēršanai¹¹;
- līdz 2025.gada 1. janvārim izveidota dalītas savākšanas sistēma sadzīves bīstamajiem atkritumiem¹¹;
- nodrošināt, ka līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks¹⁴.
- Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 65 svara % no visa izlietotā iepakojuma, mērķrādītāji atsevišķām materiālu plūsmām¹⁵:
 - plastmasa - 50 %;
 - koksne – 25%;
 - melnie metāli - 70 %;
 - alumīnijs - 50 %;
 - stikls - 70 %;
 - papīrs un kartons - 75 %;
- Nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2030. gada 31. decembrim pārstrādā mazākais 70 svara % no visa izlietotā iepakojuma, mērķrādītāji atsevišķām materiālu plūsmām¹⁵:
 - plastmasa - 55%;
 - koksne – 30%;
 - melnie metāli - 80 %;
 - alumīnijs - 60 %;
 - stikls - 75 %;
 - papīrs un kartons - 85 %.
- Nodrošina ka no 2021.gada 14.augusta ir palielināts EEIA atkritumu savākšanas apjoms līdz 65 % no to EEI vidējā svara, kuras ir laistas Latvijas tirgū trīs iepriekšējos gados¹⁶.

3.3 Reģionālā līmenī sasniedzamie mērķi

Papildus atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem un normatīvajos aktos noteiktajiem sasniedzamajiem rādītājiem DKAAR tiek noteikt sekojoši mērķi un principi, kas ievērojami plāna īstenošanā, t.sk. pasākumi, kas vērsti uz atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes un pieejamības uzlabošanu:

- atkritumu radītāji ir nodrošināti ar kvalitatīvu, savlaicīgi sniegtu, vides aizsardzības prasībām atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, tiek nodrošināta pilna spektra pakalpojumu sniegšana;

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/850/ES, ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32018L0850>

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīva 2018/852/ES, ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0852>

¹⁶ Padomes 2012. gada 4.jūlija Direktīva 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0019&from=LV>

- atkritumu apsaimniekošanas sektora darbību reģionālā līmenī, kā arī sadarbību ar blakus esošajiem atkritumu apsaimniekošanas reģioniem centralizēti koordinē un kontrolē reģionālais atkritumu apsaimniekošanas centrs (turpmāk RAAC). RAAC uzņemas atbildību par atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķus sasniegšanu reģiona līmenī, šo saistību izpildei RAAC tiek nodrošināts ar nepieciešamajiem resursiem, t.sk. reģiona līmenī saistošu lēmumu pieņemšanas tiesībām;
- Īstenojot reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu, tiek ievērotas normatīvo aktu prasības, tajā skaitā Eiropas Savienības noteiktie mērķi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti un kvalitāti, tiek īstenoti valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu;
- tiek veicināta atkritumu radītāju un citu iesaistīto pušu vides apziņas paaugstināšana un izpratnes veidošana par atkritumu apsaimniekošanas radīto ietekmi uz vidi un šīs ietekmes samazināšanas iespējām;
- atkritumu apsaimniekošanas sektorā iesaistītie pakalpojuma sniedzēji strādā izmantojot ilgtspējīgus risinājumus un labākās pieejamās tehnoloģijas visos atkritumu apsaimniekošanas posmos.

4 Atkritumu ražošanas prognoze un sasniedzamie kvantitatīvie rādītāji

Atkritumu ražošanas prognoze Dienvidkurzemes AAR laika periodam no 2023.-2027. gadam sagatavota balstoties SIA "Liepājas RAS" un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju SIA "Vides pakalpojumi Liepājai" un SIA "Eco Baltia Vide" datiem par faktiskajiem apsaimniekoto atkritumu apjomiem 2021. gadā un pieņēmumiem par atkritumu ražošanas apjomu attīstības tendencēm plāna pārskata periodā, t.sk. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā ietvertu novērtējumu. Prognozes sagatavošanā un plānotajās atkritumu apsaimniekošanas darbībās tiek pieņemts, ka radītais atkritumu apjoms ir vienlīdzīgs ar savākto atkritumu apjomu.

Vispārējā pieeja atkritumu ražošanas prognožu sagatavošanā balstās uz pieņēmumu, ka ekonomiskā attīstība un labklājības līmeņa paaugstināšanās veicina radīto atkritumu apjomu pieaugumu, kā arī summāri radītais atkritumu apjoms ir atkarīgs no demogrāfijas tendencēm.

Attiecībā uz reģiona demogrāfiskajiem rādītājiem Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā, prognozē tiek izmantota "Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam"¹⁷ prognozētā demogrāfisko rādītāju dinamika, kas laika periodā līdz 2027. gadam neparedz iedzīvotāju skaita izmaiņas, t.i. tiek pieņemts, ka iedzīvotāju skaits saglabāsies pašreizējā līmenī. Saldus novada teritorijā saskaņā ar "Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022. – 2038. gadam"¹⁸, tiek izmantot līdzīgs pieņēmums, proti, ka pašvaldības stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanas rezultātā, iedzīvotāju skaits pārskata periodā nemainīsies. Kuldīgas novada daļā, kas ir iekļauta Dienvidkurzemes AAR (bijušais Skrundas novads) demogrāfiskās attīstības tendences stratēģiskās plānošanas dokumentos prognozē negatīvu iedzīvotāja skaita dinamiku, "Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam"¹⁹ iekļautā demogrāfiskā prognoze ieskicē scenāriju, kur iedzīvotāju skaits laika posmā no 2020. gada līdz 2030. gadam samazinās par 10%, jeb par vidēji 1% gadā. Aprēķinu rezultātus par iedzīvotāju skaita izmaiņām Dienvidkurzemes AAR plāna pārskata periodā skat. tabulu (Tabula 4-1).

Tabula 4-1 Iedzīvotāju skaita izmaiņas Dienvidkurzemes AAR 2021.-2027. gads

Pašvaldība	Gads						
	2021	2022	2022	2024	2025	2026	2027
Liepājas valstspilsēta	67 964	67 964	67 964	67 964	67 964	67 964	67 964
Dienvidkurzemes nov.	33 364	33 364	33 364	33 364	33 364	33 364	33 364
Kuldīgas nov.	5 463	5 408	5 354	5 301	5 248	5 195	5 143
Saldus nov.	27 110	27 110	27 110	27 110	27 110	27 110	27 110
Kopā	133 901	133 846	133 792	133 739	133 686	133 633	133 581

Kopumā var secināt, ka gadījumā jā īstenojās pašvaldību plānotie demogrāfiskās situācijas stabilizēšana pasākumi iedzīvotāju skaits reģionā pārskata periodā samazinās par 320 iedz. jeb 0,2%, kas nav vēra ņemams faktors, kas varētu atstāt ietekmi uz radītajiem atkritumu apjomiem reģionā, tādā apjomā, kas liek korigēt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas jaudas un izmantotos risinājumus.

¹⁷ "Liepājas valstspilsētas un Dienvidkurzemes novada attīstības programma 2022.–2027. gadam", Gala redakcija, Stratēģiskā daļa, Liepāja 2022. gads

¹⁸ "Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2038.gadam", Saldus nov. 2022. gads

¹⁹ "Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam", Kuldīga 2021. gads (1. redakcija)

Vērtējot iespējamās radīto sadzīves atkritumu apjomu izmaiņu tendences Latvijā balstoties pēdējo gadu datiem²⁰ jāsecina, ka radīto sadzīves atkritumu apjoms ir svārstīgs, nav vērojamas ne stabilas pieauguma, ne samazinājuma tendences skat. tabulu (Tabula 4-2).

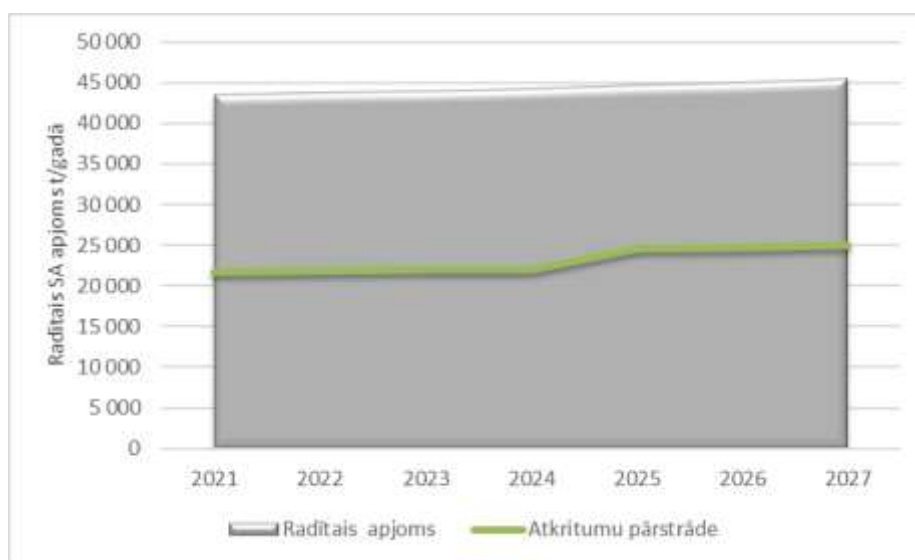
Tabula 4-2 Radītā sadzīves atkritumu apjoma izmaiņas Latvijā 2017.-2021. gads

	2017	2018	2019	2020	2021
ledzīvotāju skaits gada sākumā	1 950 116	1 934 379	1 919 968	1 907 675	1 893 223
Radītais sadzīves atkritumu apjoms tonnas	850 677	785 074	840 942	908 961	869 285
t./iedz./gadā	0,44	0,41	0,44	0,48	0,46

Kopumā, no gada uz gadu ir vērojamas svārstības vidēji 4-5% robežās. 2020. un 2021. gada datu interpretācijā nenoteiktību ievieš arī COVID -19 pandēmijas ietekme, savukārt vērtējot 2022. gada un turpmākās attīstības tendences jāņem vērā kara Ukrainā izraisītā ietekme uz mājsaimniecību labklājību un attiecīgi radīto sadzīves atkritumu apjomu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021-2028. gadam²¹ sadzīves atkritumu ražošanas prognozē ir paredzēta pastāvīga pieauguma tendence – vidēji 2% gadā. Neskatoties uz šā brīža notikumiem pasaulē, LR Finanšu ministrijas sagatavotās makroekonomiskās prognozes²² Latvijai laika posmam līdz 2025. gadam paredz pozitīvu IKP dinamiku visā periodā.

Izvērtējot šos aspektus un vienlaicīgi ņemot vērā vēsturiskos datus par radītajiem atkritumu apjomiem Latvijā, atkritumu ražošanas prognozē tiks ierēķināts piesardzīgs radīto sadzīves atkritumu pieauguma temps 0,5% gadā laika periodā 2023.-2024.gads un 1% gadā, laika periodā no 2025.-2027.gadam. Iedzīvotāju skaits prognozē visā pārskata periodā saglabājas nemainīgs. Bāzes gads prognozes sagatavošanā – 2021. gada dati par apsaimniekoto sadzīves atkritumu apjomu reģionā. Sadzīves atkritumu ražošanas prognozi Dienvidkurzemes AAR, laika periodam no 2023.-2027. gadam, kā arī sasniedzamo atkritumu pārstrādes un reģenerācijas rādītāju skat. attēlu (Attēls 2-2).

Attēls 4-1 Sadzīves atkritumu ražošanas prognoze Dienvidkurzemes AAR 2023.-2027.gads, tonnas

²⁰ Valsts statistikas pārskata "Nr.3-Atkritumi – pārskats par atkritumiem" datu apkopojumi 2017-2021. gads, Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

²¹ Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 (Rīgā 2021. gada 22. janvārī (prot. Nr. 8 20. §)) Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam

²² Makroekonomisko rādītāju prognozes 2022.-2025.gadam, LR Finanšu ministrija, augusts, 2022.

Aprēķinu rezultāti liecina, ka pie dotajiem pieņēmumiem Dienvidkurzemes AAR radītais sadzīves atkritumu apjoms salīdzinot ar bāzes gadu (2021.gads) palielinās par 2,0 tūkst tonnu, jeb 5%. Plāna pārskata periodā minimālais sadzīves atkritumu pārstrādes un atkārtotas izmantošanas apjoms ir jānodrošina no vismaz no 22,0 tūkst. tonnu 2023.gadā, līdz 25,0 tūkst. tonnu 2027. gadā. Jāņem vērā, ka no 2025. gada sadzīves atkritumu minimālais pārstrādes īpatsvars ir 55% no radītā sadzīves atkritumu apjoma. Aprēķinu rezultātus skat. tabulu (Tabula 4-3)

Tabula 4-3 Radītais sadzīves atkritumu apjoms un sasniedzamie pārstrādes rādītāji

Rādītājs	Gads						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Atkritumu apjoma izmaiņas %		0,5%	0,5%	0,5%	1,0%	1,0%	1,0%
Radītais apjoms t/gadā	43 484	43701	43920	44139	44581	45026	45477
Atkritumu pārstrāde \geq t/gadā	21742	21851	21960	22070	24519	24765	25012

5 Priekšlikumi par plānā ietveramajiem pasākumiem

5.1 Priekšlikumu apkopojums

Nodaļā apkopoti sākotnējie priekšlikumi uzdevumiem, kas īstenojami atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu sasniegšanai un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes / pieejamības uzlabošanai. Informācija par atkritumu apsaimniekošanas sektora funkcionālajos posmos konstatētajām nepilnībām / problēmjautājumiem un šo neatbilstību novēršanai veicamajiem pasākumiem apkopota tabulā (Tabula 5-1). Tabulā apkopota informācija gan par infrastruktūras attīstības jautājumiem, gan īstenojamajiem organizatoriskajiem jautājumiem.

Tabula 5-1 DKRAAP ietveramo pasākumu sākotnējais apkopojums

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
1.	Otrreizējo izejvielu dalītās vākšanas infrastruktūras paplašināšana – sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti	Neskatoties uz salīdzinoši augsto dalītās vākšanas infrastruktūras nodrošinājumu reģionā, dalīti savākto pārstrādājamo atkritumu apjoms ir vērtējams kā relatīvi zems, par ko liecina ne tikai dalīti savākto materiālu procentuālais īpatsvars attiecībā pret kopējo savākto sadzīves atkritumu apjomu (vidēji 13%), bet arī nešķirotu atkritumu plūsmā esošais pārstrādājamo atkritumu daudzums (vidēji 40%).	Dalītās vākšanas intensitāti pamatā ietekmē divi faktori – sabiedrības vides apziņa, informācijas pieejamība par atkritumu šķirošanas iespējām un sistēmas lietošanas ērtums (infrastruktūras/ pakalpojuma pieejamība). Attiecībā uz pakalpojuma pieejamību plānā tiek rekomendēts iekļaut sekojošus pasākumus: 1P1 – dalītās vākšanas konteineru nodrošināšanā orientēties uz principu, kur konteineri tiek nodrošināti vadoties no radītā atkritumu apjoma – proti ieviest principu, kad pie noteikta saražotā atkritumu apjoma sasniegšanas dalītās vākšanas konteineru novietošana attiecīgajā <i>adresē</i> ir obligāta; 1P2 – maksimāli izmantot visus pieejamos dalītās vākšanas risinājumus, t.sk. savākšanas maršrutus (bezkonteineru sistēma), savākšana šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, regulāras otrreizējo izejvielu savākšanas akcijas un “bonusu” sistēmas izveide. 1P3 – nodrošināt dalītās vākšanas punktus visos pagastu centros un blīvāk apdzīvotās vietās. Katram punktam nodrošināt atbildīgo personu. 1P4 – nepieciešams norādīt atbildīgo katram punktam (arī datu bāzēs, www.skiroviegli.lv). Piemēram, arī lai informētu par pārpildīta konteineru problēmu. Priekšlikums konteinerus marķēt ar QR kodu, caur kuru viegli piekļūt papildu informācijai un ziņot par problēmu.
2.	Otrreizējo izejvielu un speciālo atkritumu grupu dalītās vākšanas infrastruktūras	Šobrīd reģionā ir izvietoti 6 šķirotu atkritumu savākšanas laukumi, attīstot sistēmu ir nepieciešama gan laukumu skaita, gan	Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu tīkla paplašināšanā jāvadās no principa, ka laukumā ir jāpieņem tādi atkritumu veidi, kuru regulāra savākšana no

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
	paplašināšana – šķiroto atkritumu savākšanas laukumi	pieņemamo atkritumu veidu saraksta paplašināšana, papildus paredzot vismaz liela izmēra atkritumu un mājsaimniecību būvniecības un remonta darbu atkritumu pieņemšanu.	atkritumu radītājiem nav pamatota dēļ relatīvi nelielajiem radītajiem apjomiem, bet kuri tajā pašā laikā ir jānodala no citām atkritumu plūsmām to īpašību dēļ vai arī nolūkā veicināt to pārstrādi un atkārtotu izmantošanu. Rekomendētie pasākumi: 2P1 - šķiroto atkritumu savākšanas laukumu ierīkošana vismaz katrā novadu pilsētā. Pašvaldībām jāierāda laukumiem pieejamās teritorijas, jānodrošina izbūve. Apsaimniekos – atkritumu apsaimniekotājs; 2P2 – laukumos pieņemamo atkritumu veidu saraksta paplašināšana, iekļaujot kā minimums liela izmēra atkritumus mājsaimniecību būvniecības un remonta darbu atkritumus, sadzīvē radušos bīstamos atkritumus. 2P3 – iepakojuma un videi kaitīgo preču tirgotājiem nodrošināt izlietotā iepakojuma un radīto atkritumu pieņemšanu vai norādīt tuvāko vietu, kur tos var nodot.
3.	Bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas sistēmas un infrastruktūras izveide	Normatīvo aktu prasības paredz sistēmas izveidi līdz 2023. gada beigām. Līdzšinējā pieredze Latvijā (Rīgas reģions) liecina par būtiskām problēmām sistēmas izveidē un ekspluatācijā – zema atkritumu radītāju iesaiste, kas saistīta ar neviennozīmīgo interpretāciju par pienākumu iesaistīties sistēmā, ierobežotais bioloģisko atkritumu veidu skaits, kas apsaimniekojams sistēmas ietvaros, bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas maksas jautājumi.	ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu ir nepieciešama: 3P1 – savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu; 3P2 – rekomendējams pārskatīt bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas sistēmā apsaimniekojamo atkritumu veidus, iekļaujot arī dzīvnieku valsts izcelsmes produktu pārpalikumus; 3P3 – izstrādājot bioloģisko atkritumu šķirošanas nosacījumus, paredzēt iespēju atkritumus uzkrāt un izmest konteinerā, izmantojot atkritumu maisus. Rekomendācija nav īstenojama reģiona līmenī, bet ņemot vērā bioloģisko atkritumu apjomus un īpatsvaru kopējā atkritumu plūsmā, ir rekomendējams aktualizēt jautājumu par šīs plūsmas apsaimniekošanas maksas noteikšanas iekļaušanu sabiedrisko pakalpojumu regulatora kompetencē. 3P4 – pašvaldībās pēc nepieciešamības paredzēt bioloģisko atkritumu kompostēšanas vietas (ar nožogojumu) dārzu un parku atkritumu kompostēšanai.

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
4.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras Izveide	Sistēmai jāuzsāk darbību sākot ar 2023. gada 1. janvāri, kas nozīmē, ka sistēmai jābūt izveidotai pirms DKRAAP stāšanās spēkā. Uz šo brīdi valsts līmenī nav izstrādāti minimālie kritēriji, kas jāizpilda sistēmas izveidē, tādēļ tiek pieņemts, ka sākotnēji tekstila atkritumu dalītā vākšana ir īstenojama uzstādot konteinerus šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kā arī publiski pieejamās vietās.	3P5 – Pašvaldībai nodrošināt, ka visās publiskās kapsētās tiek veikta sadzīves atkritumu (kapu sveču, plastmasas ziedu, stikla u.c. atkritumu) nodalīšana no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem. 4P1 – rekomendējama tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski pieejamās vietās - pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās.
5.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras paplašināšana	Sistēmai jāuzsāk darbību sākot ar 2025. gada 1. janvāri. Uz šo brīdi valsts līmenī nav izstrādāti minimālie kritēriji, kas jāizpilda sistēmas izveidē, tādēļ tiek pieņemts, ka sākotnēji sadzīves bīstamo atkritumu dalītā vākšana ir īstenojama uzstādot konteinerus šķirotu atkritumu savākšanas laukumos.	5P1 – rekomendējama sadzīves bīstamo atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos. Konteineram jābūt aprīkotam ar nepieciešamajam tvertnēm atsevišķu plūsmu sadzīves bīstamo atkritumu uzkrāšanai. 5P2 – normatīvā regulējuma ietvaros nodrošināt sadzīves bīstamo atkritumu pieņemšanu preču tirdzniecības vietās, ja tas nav iespējams, kā minimums tirdzniecības vietā izvietot informāciju par tuvāko pieejamo sadzīves bīstamo atkritumu nodošanas vietu.
6.	Liela izmēra atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana	Attiecībā uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, liela izmēra atkritumi ir viena no problemātiskākajām plūsmām, jo tieši šie atkritumi visbiežāk tiek izgāzti nelegāli vai novietoti blakus sadzīves un šķirotu atkritumu konteineriem. Šādas rīcības iemesls ir atkritumu radītāju negodprātīga rīcība, vienlaicīgi jāatzīst, ka iespējas organizētai liela izmēra atkritumu apsaimniekošanai ir ierobežotas, jo šķirotu atkritumu savākšanas laukumos liela izmēra atkritumi netiek pieņemti, savukārt pasūtīt izvešanu kā atsevišķu pakalpojumu atkritumu radītājam, visticamāk, būs jāapmaksā liela izmēra konteineru izvešana pilnā apjomā.	Liela izmēra atkritumu apsaimniekošanas pilnveidošanai rekomendēts paredzēt sekojošus pasākumus: 6P1 – daudzdzīvokļu namu kvartālos ar kopējiem sadzīves konteineru laukumiem izveidot šīs atkritumu plūsmas uzkrāšanai paredzētas atsevišķas novietnes vai liela izmēra konteinerus, novietņu ierīkošanu un uzturēšanu apmaksā atkritumu radītāji; 6P2 – liela izmēra atkritumus noteikt kā obligāto šķirotu atkritumu savākšanas laukumos pieņemamo atkritumu plūsmu. Par šādu atkritumu pieņemšanu laukuma apsaimniekotājs ir tiesīgs iekasēt maksu, kas nepārsniedz sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma maksu; 6P3 – izvēloties atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
			sniedzēju darba uzdevumā iekļaut prasību par liela izmēra atkritumu izvešanas pakalpojumu nodrošināšanu, nosacījumos ietverot zemāko sliekšni izvedamajam atkritumu apjomam; 6P4 – pie 6P2 un 6P3 pakalpojuma apmaksas paredzēt diferencētu pakalpojuma maksu atkarībā no liela izmēra atkritumu veida un šķirotības pakāpes. 6P5 – Mēbeļu tirdzniecības vietās vietā izvietot informāciju par tuvāko pieejamo nolietotu mēbeļu nodošanas vietu un atkritumu apsaimniekošanas komersantiem, kas sniedz nolietotu mēbeļu izvešanas pakalpojumus
7.	Mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošana	Pēc būtības problemātiska mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanā ir līdzīga kā saistībā ar liela izmēra atkritumu apsaimniekošanu, izņemot apstākli, ka jau šobrīd normatīvajos aktos ir noteikta prasība pašvaldībām konkursa kārtībā izvēlēties pakalpojumu sniedzēju.	Mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu apsaimniekošanas pilnveidošanai rekomendēts paredzēt sekojošus pasākumus: 7P1 – mājsaimniecībā radītos būvniecības atkritumus noteikt kā obligāto šķirotu atkritumu savākšanas laukumos pieņemamo atkritumu plūsmu; 7P2 – izvēloties atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju darba uzdevumā iekļaut prasību par mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu izvešanas pakalpojumu nodrošināšanu, nosacījumos ietverot zemāko sliekšni izvedamajam atkritumu apjomam; 7P3 – pie 7P1 un 7P2 pakalpojuma apmaksas paredzēt diferencētu pakalpojuma maksu atkarībā no mājsaimniecībā radīto būvniecības atkritumu veida un šķirotības pakāpes.
8.	Zaļo dārzu un parku atkritumu apsaimniekošana	Zaļo dārzu un parku atkritumu apsaimniekošanā būtiskas problēmas nav konstatētas. Līdz ar bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtas nodošanu ekspluatācijā poligonā "Ķīvītes" būs nodrošinātas mūsdienīgai praksei atbilstošas šīs atkritumu plūsmas pārstrādes iespējas. Atsevišķi būtu skatāms jautājums par zaļo dārzu un parku atkritumu kompostēšanas laukumiem no poligona "Ķīvītes" attālākās reģiona vietās.	8P1 – dārzu un parku atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana, ja tas ir ekonomiski pamatoti atkritumu apsaimniekošanas izmaksu samazināšanas nolūkā.
9.	Atkritumu atkārtotas izmantošanas un	Bez atkritumu rašanās novēršanas nākamā hierarhiski augstākā	Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
	sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas attīstība	atkritumu apsaimniekošanas darbība ir atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un atkārtotas izmantošanas nodrošināšana. Pašreizējā situācijā šī sistēma jau daļēji darbojas preču otrreizējā tirgus un labdarības / ziedojumu pasākumu ietvaros, kā arī atkritumu poligonā Ķīvītes ir izveidots mantu apmaiņas centrs Krāmu kambars. Lai sniegtu atkritumu apsaimniekošanas sektora ieguldījumu aprites ekonomikas principu ieviešanā, ir nepieciešama preču savākšanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai pakalpojuma darbības paplašināšana visā reģiona teritorijā.	sistēmas attīstības veicināšanai tiek rekomendēta sekojošu aktivitāšu īstenošana: 9P1 – Preču savākšanas infrastruktūras izveide, kas pamatā ietver šim nolūkam paredzētu konteineru izvietojumu šķīroto atkritumu savākšanas laukumos; 9P2 - Papildus savākšanas laukumiem būtu organizējamas kampaņveida savākšanas akcijas atkārtotai izmantošanai derīgu preču savākšanai tieši no māsaimniecībām; 9P3 – Preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai centra izveide - centra funkcijās būtu jāietver savāktu preču pārbaude un, ja nepieciešams, labošana/ sagatavošana atkārtotai izmantošanai, atkārtotai izmantošanai sagatavoto preču uzglabāšana un nodošana jaunajiem lietotājiem. Pasākums ir īstenojams, ja izdevumus paredz iekļaut nešķīroto atkritumu apsaimniekošanas tarifā vai noglabāšanas tarifā. 9P4 – mantu apmaiņas centru izveidi organizēt pašvaldībām sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem un NVO.
10.	RAAC funkciju noteikšana, pienākumu un atbildības sadalījums	Atbilstoši AAVP noteiktajam Līdz 2023. gada 31. decembrim pašvaldības uz sadzīves atkritumu poligona bāzes izveido RAAC (komersantu), kas nodrošina atkritumu apstrādi, sagatavošanu pārstrādei, reģenerācijai, apglabāšanai un apglabāšanu. Vienlaicīgi jāatzīmē, ka RAAC funkcijas vai RAAC definīcija uz šo brīdi Atkritumu apsaimniekošanas likumā vai citos atkritumu apsaimniekošanas sektora normatīvajos aktos nav definētas. Atbilstoši AAVP paredzētajam RAAC funkcijas pamatā saistītas ar atkritumu apsaimniekošanas darbību izpildi / izpildes organizēšanu, tomēr, lai veicinātu atkritumu apsaimniekošanas sektorā noteikto mērķu sasniegšanu ir rekomendējam RAAC iesaiste arī atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pārvaldības procesos. Līdz ar atkritumu pārstrādes reģenerācijas mērķlielumu paaugstināšanos,	RAAC funkcijās ir rekomendējama ietvert šādas pienākumu - atbildības sfēras: 10P1 – reģionālā sadzīves atkritumu poligona apsaimniekošana, pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu un saistīto procesu nodrošināšana DKAAR; 10P2 – atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai organizēšana vai arī poligona infrastruktūras attīstība, lai šo funkciju veiktu ar saviem resursiem; 10P3 – bioloģisko atkritumu pārstrādes iekārtu apsaimniekošana poligonā “Ķīvītes”; 10P4 – atkritumos esošu preču sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un atkārtotas izmantošanas sistēmas darbības nodrošināšana; 10P5 – Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu koordinēšana un šādu pasākumu organizēšana – ieteicamas regulāras informēšanas akcijas, kampaņas, kā minimums, reizi ceturksnī. 10P6 – reģiona atkritumu ražotāju, (t.sk. sadzīves, ražošanas un bīstamie

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
		sekmīgai normu sasniegšanai ir nepieciešama reģiona līmeņa pārraudzība, ko varētu īstenot RAAC.	atkritumi) datu bāzes uzturēšana, informācijas apkopošana par reģionā strādājošajiem atkritumu apsaimniekošanas komersantiem, pieejamo infrastruktūru un darbības rezultātiem; 10P7 – Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas komersanta piesaiste organizējot iepirkuma procedūras atbilstoši DKAAR dalījumam atkritumu apsaimniekošanas zonās; 10P8 – ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto darbību pārraudzība un koordinācija reģiona līmenī, darbību rezultātus raksturojošo datu apkopošana un rezultātu novērtēšana attiecībā uz sektorā noteikto mērķu sasniegšanu; 10P9 – Pārstrādei sagatavoto materiālu /pārstrādes galaproduktu realizācijas un izmantošanas organizēšana, īpaši attiecībā uz bioloģisko atkritumu pārstrādes galaproduktu un NAIK.
11.	Informācijas pieejamība par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem un pakalpojumu saņemšanas nosacījumiem	Nereti izveidojas situācijas, kad atkritumu radītājiem nav pieejama nepieciešamā informācija par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem, kā rezultātā rodas neatbilstības un problēmsituācijas	Ņemot vērā, ka novadu teritorijā ir valsts vienotie klientu apkalpošanas centri, tiek rekomendēts: 11P1 – pašvaldībās vienotajā klientu centrā nodrošināt atkritumu apsaimniekotāja un RAAC kontaktinformāciju, lai iedzīvotāji ir informēti, kur sazināties jautājumu gadījumā. 11P2 – pirmā gada laikā pēc jaunu atkritumu apsaimniekotāju iepirkuma konkursa noslēgšanās, apsaimniekotājam nodrošināt klientu speciālistu izbraukuma konsultācijas pēc pašvaldības pieprasījuma un savstarpēji saskaņota grafika.
12.	Atkritumu apsaimniekošanas datu bāzes veidošana	Atkritumu apsaimniekotāji saskaņā ar MK noteikumu un iepirkuma līguma noteikumu prasībām ik gadu pašvaldībām sniedz detalizētu informāciju par savāktu atkritumu apjomu pašvaldības, tajā skaitā katras adreses griezumā.	Ņemot vērā, ka ne visas pašvaldībās ir nozīmēti atbildīgie darbinieki par atkritumu apsaimniekošanu, apsaimniekotāju iesniegtie dati paliek bez turpmākas izvērtēšanas un apstrādes. Ja datu apstrādi un rezultātu novērtēšanu turpmāk paredz īstenot RAAC, rekomendējams šādu datu iesniegšana: 12P1 – atkritumu apsaimniekotājs pašvaldībai (RAAC) sniedz informāciju par adresēm, ar kurām noslēgts atkritumu apsaimniekošanas līgums, konteineru izvešanas biežums, lai pašvaldībai sadarbībā ar pašvaldības

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
13.	Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras nodrošinājums	DKAAR sadzīves atkritumu sagatavošanu pārstrādei un reģenerācijai ar savu infrastruktūru šobrīd veic atkritumu apsaimniekošanas komersanti, kas sniedz atkritumu savākšanas pakalpojumu. Jāatzīmē, ka infrastruktūra ir tikai viena komersanta rīcībā, savukārt SIA "Liepājas RAS" rīcībā esošās infrastruktūras kapacitāte ir ierobežota, attiecīgi, plānojot reģiona attīstību savlaicīgi jāpieņem lēmums par šādas infrastruktūras nodrošinājumu nākotnē. Jāatzīmē arī ka pašreiz pieejamās jaudas / efektivitāte pirmšķietami būs nepietiekamas nākamo gadu laikā noteikto pārstrādes un reģenerācijas mērķu sasniegšanai.	policiju būtu iespējams kontrolēt atkritumu radītājus, kuriem nav noslēgti atkritumu savākšanas līgumi. 12P2 – atkritumu apsaimniekotājs sniedz visu nepieciešamo informāciju RAAC, kas nepieciešama darbības rezultātu raksturojošo datu apkopošanai un rezultātu novērtēšanai attiecībā uz sektorā noteikto mērķu sasniegšanu Ja attiecībā uz atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai nodrošinājumu tiek īstenota līdzšinējā prakse izmantojot ārpakalpojumu (skat. 10P2), tiek rekomendēts ieviest sekojošus nosacījumus: 13P1 – sagatavošanas pārstrādei pakalpojumu sniedzējam noteikt minimālās prasības attiecībā uz pārstrādei nododamo materiālu apjomiem, kas aprēķināmas balstoties uz apstrādājamo atkritumu plūsmas sastāvu un normatīvajos aktos noteiktajiem sasniedzamajiem rādītājiem attiecībā uz dažādu atkritumu veidu pārstrādes īpatsvaru; 13P2 – šāds princips būt ieviešams arī attiecībā uz atkritumu reģenerāciju – pakalpojuma sniegšanas nosacījumos iekļaut prasību par noteikta apjoma NAIK ražošanu un nodošanu reģenerācijai. 13P3 – līdz ar bioloģisko atkritumu dalītās vākšanas uzsākšanu ir prognozējams, ka dalīti savāktajiem bioloģiskajiem atkritumiem pirms pārstrādes veikšanas būs nepieciešama priekšapstrāde nevēlamu piemaisījumu atdalīšanai (skat. 3P3), šo apstākli jāņem vērā plānojot infrastruktūras attīstību.
14.	Poligona "Ķīvītes" infrastruktūras attīstība	Plāna pārskata periodā viens no uzdevumiem ir poligona "Ķīvītes" infrastruktūras attīstība, kas vērsta uz poligona pamatfunkciju nodrošināšanu kā arī jaunu darbību ieviešanu. Šobrīd ir aktualizēts jautājums par notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu apsaimniekošanu organizētā sistēmā, kā arī turpmākajos gados ir paredzama biodegvielu ražošanas attīstība, šīs alternatīvas būtu rekomendējams izskatīt pie	Rekomendētie poligona infrastruktūras attīstības pasākumi plāna pārskata periodā: 14P1 – Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide (izpildē) 14P2 – jaunas atkritumu krātuves izbūve pietiekamu atkritumu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai (izpildē – norisinās IVN procedūra) 14P3 – Dabagāzes kvalitātes biometāna sagatavošanas iekārtas - iekārtas poligonu gāzes, t.sk. gāzes no BNA anaerobās fermentācijas iekārtām attīrīšanai un sagatavošanai, lai gāzi

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
		poligona infrastruktūras attīstības pasākumiem.	izmantotu kā degvielu autotransportam, ievadīšanai dabasgāzes tīklā vai izmantotu citiem energoresursu ieguves mērķiem.
15.	Bioloģisko atkritumu pārstrāde mājstāstniecībās (mājkompostēšana)	Ievērojot normatīvo aktu prasības bioloģisko atkritumu pārstrāde kompostējot mājstāstniecībās tiek atzīta kā legāls bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas veids, kas bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas optimizācijas nolūkā, īpaši reģiona attālākajās teritorijās, būtu īstenojams arī DKAAR.	Mājkompostēšanas veicināšanai reģionā rekomendējams īstenot sekojošus pasākumus: 15P1 – centralizēta, izmantošanai privātmājās, piemājas dārzos piemērota kompostēšanas aprīkojuma centralizēta iegāde un nodošana mājstāstniecībām ja ir pieejams finanšu instrumentu atbalsts; 15P2 – atskaitīšanās sistēmas par mājstāstniecībās radītajiem un pārstrādātajiem bioloģiskajiem atkritumiem izveide, reģistrējot kompostēšanas vietu un iekļaujot atbilstošu atzīmi līgumā par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu, nolūkā šos datus izmantot aprēķinos par atkritumu pārstrādes mērķu izpildi reģionā.
16.	No atkritumiem iegūta kurināmā reģenerācijas jaudu nodrošinājums	Līdzšinējā pieredze Latvijā liecina par būtiskām problēmām saistībā ar NAIK reģenerācijas jaudu nodrošinājumu. Šobrīd vienīgā alternatīva ir Schwenk Latvija cementa rūpnīca Brocēnos, kas atrodas DKAAR teritorijā un ir ērti sasniedzama no loģistikas viedokļa, bet Schwenk Latvija noteiktās kurināmā kvalitātes prasības ir pārāk augstas tādām NAIK, kas tiek ražots no sadzīves atkritumiem. Attiecībā uz alternatīvām reģenerācijas iekārtām, kur kurināmā kvalitātes prasības ir zemākas, šobrīd pieejamā informācija liecina par uzsāktu projektu Ventpils valstspilsētā (plānotā reģenerācijas jauda līdz 15,6 tūkst. t/gadā) un vistuvākā tuvākajā laikā tiks uzsākts projekts pie reģenerācijas iekārtas izveides Rīgas valstspilsētā (plānotā reģenerācijas jauda līdz 100 tūkst. t/gadā). Attiecībā uz šīm alternatīvām var prognozēt, ka tās nerisina DKAAR NAIK reģenerācijas nodrošinājumu, jo ZKAAR plānotā jauda būs pietiekama tikai šī reģiona NAIK reģenerācijai, savukārt Rīgas reģenerācijas	Plāna pārskata periodā, pie nosacījuma, ka normatīvajos aktos netiek veiktas izmaiņas, kas būtiski samazina apglabājamo atkritumu limitus, NAIK reģenerācijas jaudu nodrošinājums nav kritiski svarīgais jautājums. Iespējamie jautājumi turpmākajai diskusijai attiecībā uz NAIK reģenerācijas nodrošinājumu ir sekojoši: 16P1 – specializēšanās uz Schwenk Latvija kvalitātes prasībām atbilstoša NAIK ražošanu. Īstenojot šo pieeju jāplāno atbilstošas specifiskācijas sagatavošanas reģenerācijai iekārtu izveide (jāņem vērā pie punkta 11P2 izpildes). Jāņem vērā ka šajā scenārijā NAIK sagatavošanas izmaksas būs augstākās kā arī sagatavojamā NAIK apjoma attiecība pret reģenerācijai nederīgo materiālu būs mazāka; 16P2 – diversificēt saražoto NAIK pa kvalitātes klasēm – augstākās klases NAIK nodot reģenerācijai Schwenk Latvija, zemākas kvalitātes klases NAIK meklēt reģenerācijas iespējas citos AAR.

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
		iekārtas izmantošanas iespējas ierobežo lielais pārvadājumu attālums kā arī šobrīd nav prognozējama iekārtu noslodze.	
17.	Pašvaldību atkritumu apsaimniekošanas saistošo noteikumu pilnveidošana		Kvalitatīvai un ērtai sadzīves atkritumu izvešanai, saistošajos noteikumos nepieciešams precizēt: 17P1 – definēt ar nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanu saistītus pakalpojumus, kuru sniegšanai atkritumu apsaimniekotājs drīkst piemērot papildus maksu (konteineru iztukšošana daudzdzīvokļu mājās no pagrabiem, kuros izmanto šahtas, konteineru iztukšošana vietās, kur nav nodrošināts ciets segums (iegrimis vai iesalis konteiners), konteineram jānododas pakalpojuma aizvārtiem, vārtu atslēgšana, papildu attālums, kas jāiet pēc konteineru, pārsniegts konteineru maksimālais smagums 400 kg, viensētās nav nodrošināts savākšanas transporta apgriešanās laukums) 17P2 – autotransporta masas ierobežojumi uz pašvaldību ceļiem ieteicams neattiecināt uz atkritumu savākšanas transportu. 17P3 – Visiem publiski pieejamajiem dalītās vākšanas punktiem nodrošināt atbildīgo personu, kas pārrauga punkta darbību / apsaimniekošanu un ziņo par neatbilstībām. 17P4 – dalītās vākšanas konteinerus marķēt ar QR kodu, kas ietver informāciju par konteineru veidu un atrašanās vietu, lai nodrošinātu iedzīvotājiem ērtu sistēmu ziņošanai par konteineru piepildījumu, fizisko stāvokli vai šķirotu atkritumu neatbilstību. 17P5 – nodrošināt nešķirotu atkritumu izvešanas biežuma samazināšanu pēc radītāja pieprasījuma, ja mājāsaimniecībā tiek veikta mājkompostēšana un/ vai dalīta atkritumu vākšana. 17P6 – komercdarbības veicējiem obligāti slēgt līgumus par atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši radīto atkritumu apjomam un veidam.
18.	Nešķirotu sadzīves atkritumu savākšana	Nepieciešams pielāgots atkritumu izvešanas biežums klientiem, kuri izmanto pakalpojumu periodiski, piemēram, mazdārziņos vasaras periodā, viesu namos ar mainīgu	Šādu jautājumu risināšanai ieteicama elastīga pieeja atkritumu izvešanas biežuma maiņai. 18P1 – Saistošajos noteikumos paredzēt arī terminētu/sezonaļu līgumu ar nosacījumiem: a) ja iztukšošana

Nr. p.k.	Funkcionālais posms	Apraksts / piezīmes	Rekomendētie pasākumi
		viesu skaitu, svinību biežumu un tml. Nepieciešama elastīgāka atkritumu izvedēja pieeja sadzīves atkritumu konteineru nodrošināšanai pie mainīga atkritumu apjoma. Savukārt atkritumu izvedējiem problēmas sagādātas, ka bieži vien zemes segums ir nepiemērots piebraukšanai līdz konteineram un iztukšošanai. Nepieciešams nodrošināt tādu cieto zemes segumu, lai konteineru var izstumt līdz izvešanas transportam (konteineriem jābūt ripināmiem).	paredzēta vismaz 12 reizes gadā, apsaimniekotājs nodrošina konteineru un izvešanu bez papildu maksas, b) ja izvešana paredzēta retāk kā 12 reizes gadā, apsaimniekotājs var piemērot papildu maksu par konteineru nomu vai radītājam nodrošināt ar savu konteineru. 18P2 – atkritumu apsaimniekotājam jānodrošina kvalitatīva sadarbība un komunikācija ar klientu, lai informētu par nepilnībām šķirošanas procesā un uzlabotu nešķirotu atkritumu konteineru satura kvalitāti. Piemēram, informēt par nepareizi sašķirotu konteineru sastāvu vai izskaidrot, kāpēc noņemts šķirotu atkritumu konteiners utml. Ieteicams, iekļaut šo prasību Saistošajos noteikumos. 18P3 – paredzēt iespēju visiem atkritumu radītājiem nodrošināt nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru novietošanu uz cieta seguma, lai nepieļautu pilna konteineru iegrimšanu dubļos vai iesalšanu ziemas laikā.

5.2 Prioritāri īstenojamie pasākumi - kopsavilkums

Kopsavilkums par prioritāri Dienvidkurzemes AAR laika posmā no 2023.-2027. gadam īstenojamiem atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības pasākumiem sagatavots ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz atsevišķu atkritumu grupu apsaimniekošanu, sasniedzamos atkritumu pārstrādes un reģenerācijas mērķus kā arī apsvērumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem esošajā atkritumu apsaimniekošanas sistēmā pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas nolūkā. Galvenie prioritārie attīstības virzieni ir:

- Atkritumu dalītās vākšanas pakalpojumu / infrastruktūras attīstība;
- Poligona “Ķīvītes” infrastruktūras attīstība;
- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana, vides apziņas paaugstināšana;
- Atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai pasākumu īstenošana;
- Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstība;
- Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība.

5.2.1 Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība

Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība ir kritiski svarīga atkritumu pārstrādes apjomu palielināšanai, jo, galvenokārt, tikai izņemot tādas atkritumu plūsmas kā melnie un krāsainie metāli, kvalitatīvus pārstrādei nododamus materiālus ir iespējams iegūt šķirotot atkritumus to rašanās vietās.

Līdzšinējā pieredze liecina, ka atkritumu radītāju iesaisti dalītās vākšanas sistēmā ietekmē gan dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamība, gan atkritumu radītāju vides apziņas veidošana. Attiecībā par sadzīves atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamības nodrošinājumu iepriekšējo gadu laikā ir

vērojams būtisks progress un reģionā dalītās vākšanas infrastruktūras pieejamība pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās minimālās prasības.

Vienlaicīgi, lai turpinātu sistēmas attīstību, ir rekomendējama pieejas maiņa – proti – ņemot vērā, ka dalītās vākšanas infrastruktūras izveidē, vairumā AAR ir sasniegti noteiktie minimālie standarti, būtu rekomendējama dalītās vākšanas integrēšana kopējā atkritumu sistēmā nosakot, ka atsevišķs konteiners pārstrādei derīgu materiālu uzkrāšanai ir jānodrošina noteiktā daļā vietu, kur ir izvietoti konteineri sadzīves atkritumu uzkrāšanai – šāda pieeja pēc būtības jau tiek īstenota šobrīd, jo daļā no konteineru laukumiem, kas izvietoti daudzdzīvokļu masīvos, vienuviet ir uzstādīti konteineri, gan nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanai, gan pārstrādei derīgu materiālu savākšanai – šādas prakses paplašināšana ir rekomendējama, ciktāl tas ir iespējams ņemot vērā izmaksu un ieguvumu attiecību.

Otrs virziens sistēmas attīstībā ir normatīvajos aktos noteiktās prasības jaunu atkritumu plūsmu iekļaušanai dalītās vākšanas sistēmā, t.i. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana, tekstila atkritumu dalītā vākšana, sadzīves bīstamo atkritumu dalītā vākšana.

Kopumā atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstības programmas ietvaros ir rekomendējam sekojošu aktivitāšu īstenošana:

- Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana – esošo publiski pieejamo sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu pilnveidošana, individuālu dalītās vākšanas konteineru nodošana klientiem.
- Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana – esošo šķirotu atkritumu savākšanas laukumu pilnveidošana, jaunu laukumu ierīkošana.
- Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana – ieviešot bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās savākšanas sistēmu ir nepieciešama savākšanas konteineru iegāde uzstādīšanai atkritumu rašanās vietās, t.sk. specializēto konteineru iegāde, kas ļauj samazināt izvešanas biežumu līdz divām nedēļām.
- Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide – ietver tekstila atkritumu savākšanas konteineru uzstādīšana esošajos un jaunveidojamos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos, kā arī speciālu konteineru uzstādīšanu publiski ieejamās vietās - pie lielveikaliem, pašvaldību iestādēm u.c. ērti sasniedzamās vietās.
- Sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana – tā kā joprojām atkritumu radītājiem ir ierobežotas iespējas videi droša veidā atbrīvoties no sadzīves bīstamajiem atkritumiem, piemēram, sadzīves ķīmijas, piesārņota iepakojuma, medikamentiem ar notecējušu lietošanas termiņu u.c., tiek rekomendēta sadzīves bīstamo atkritumu uzkrāšanas konteineru (eko tvertņu) izvietošana visos šķirotu atkritumu savākšanas laukumos.

5.2.2 Poligona “Ķīvītes” infrastruktūras attīstība

Poligons “Ķīvītes” ir vienojošais atkritumu saimniekošanas infrastruktūras elements Dienvidkurzemes AAR teritorijā. Poligonā tiek nodrošināta pārstrādei nederīgo atkritumu apglabāšana, līdz bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes anaerobās fermentācijas iekārtu nodošanai ekspluatācijā bioloģisko atkritumu pārstrāde, ražošanas atkritumu sagatavošana pārstrādei un reģenerācijai, iegūto materiālu reģenerācija. Poligona apsaimniekotājs organizē nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošanu apglabāšanai. Plāna pārskata periodā poligonā “Ķīvītes” prioritāri ir īstenojami sekojoši pasākumi:

- Bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas iekārtu izbūve un nodošana ekspluatācijā – nepieciešama reģionā radīto bioloģisko atkritumu centralizētas pārstrādes nodrošināšanai (izpilde ir uzsākta – plāna projekta sagatavošanas laikā norisinās projektēšanas darbi);

- Jaunas atkritumu krātuves izbūve pietiekamu pārstrādei un reģenerācijai nederīgu atkritumu apglabāšanas jaudu nodrošināšanai (izpilde ir uzsākta – plāna projekta sagatavošanas laikā norisinās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra).

5.2.3 Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu mērķis galvenokārt ir atkritumu radītāju iesaistīšana atkritumu dalītās vākšanas sistēmā, jo faktiski dalītās vākšanas sistēmas efektivitāte ir atkarīga ne tikai no pakalpojuma pieejamības, bet arī no atkritumu radītāja vēlmes piedalīties atkritumu šķirošanā. Ņemot vērā jaunās iniciatīvas attiecībā uz jaunu atkritumu plūsmu dalītās vākšanas ieviešanu, t.sk. bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana un tekstila atkritumu dalītā vākšana, kā arī preču sagatavošanas atkārtotai izmantošanai sistēmas attīstību, sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana ir neatņemama paredzēto pasākumu ieviešanas sastāvdaļa. Informēšanas pasākumi būtu atbalstāmi ne tikai kā infrastruktūras izveides projektu informatīvā sastāvdaļa, bet arī kā atsevišķas patstāvīgas aktivitātes. Paralēli infrastruktūras attīstības pasākumiem ir rekomendējams īstenot sabiedrības informēšanu un izglītošanu sekojošos virzienos:

- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu rašanās novēršanu – ievērojot atkritumu rašanās novēršanas valsts programmu reģionā ir īstenojami sabiedrības informēšanas pasākumi kuru tiešais mērķis ir iedzīvotāju paradumu maiņa nolūkā mazināt radīto atkritumu apjomu, īpaši attiecībā uz pārtikas atkritumiem un izlietoto iepakojumu. Tā kā reģiona līmenī iespējas īstenot atkritumu rašanās novēršanu izmantojot tādus instrumentus kā ekodizains, noteiktu materiālu veidu izmantošanas preču ražošanā aizliegums, u.c. ir ierobežotas tieši sabiedrības izglītošanas pasākumi ir uzskatāmi par galveno ieguldījumu valstī noteikto atkritumu rašanās novēršanas mērķu sasniegšanā;
- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu ražotāju iesaisti atkritumu dalītās vākšanas sistēmā, informēšana par atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstību, jauniem sistēmas elementiem, t.sk. par jaunajām atkritumu plūsmām (bioloģiskie atkritumi, tekstila atkritumi, sadzīves bīstamie atkritumi), kuru savākšana dalītā veidā ir jāuzsāk plāna pārskata periodā;
- Informācijas pieejamības nodrošinājums – paralēli izglītojoša rakstura un vides apziņas veidošanas informācijas aprites aktivitātēm, ir būtiski nodrošināt ikdienā nepieciešamās informācijas pieejamību, t.sk. par atkritumu radītāju tiesībām un pienākumiem atkritumu apsaimniekošanā (sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kārtība, līgumu nosacījumi, atkritumu apsaimniekošanas saistošo noteikumu prasības), kā arī informācija par specifisku veidu atkritumu apsaimniekošanu, t.sk. liela izmēra atkritumu, būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēji, neizlietotu medikamentu nodošanas iespējas, videi kaitīgu preču nodošanas iespējas;
- Izglītības kompetences centra darbības nodrošināšana - vismaz viena kompetences centra kā reģionālā atkritumu apsaimniekošanas centra struktūrvienības darbības nodrošināšana, kas pastāvīgi nodarbojās ar izglītības aktivitāšu plānošanu un īstenošanu, kā arī koordinē atkritumu apsaimniekošanas komersantu un pašvaldību plānoto aktivitāšu īstenošanu.

5.2.4 Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra

Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai veicināšanai rekomendēts uzsākt organizētas lietotu preču aprites sistēmas izveidi, kas ietver preču savākšanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūru. Tā kā līdzšinējā pieredze ar šādas sistēmas darbību ir ierobežota, sākotnēji rekomendēts tās izveidi uzsākt pilotprojekta veidā, kas ļautu iegūt informāciju, par atkārtotai lietošanai sagatavojamu preču daudzumiem, veidiem, iedzīvotāju iesaistes rādītājiem. Sākotnējai sistēmas infrastruktūrai būtu jāietver:

- Preču savākšanas infrastruktūras izveide - kas pamatā ietver šim nolūkam paredzētu konteineru izvietojumu šķiroto atkritumu savākšanas laukumos, papildus savākšanas laukumiem būtu organizējamas kampaņveida savākšanas akcijas atkārtotai izmantošanai derīgu preču savākšanai tieši no mājāsaimniecībām.
- Preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai punkta izveide - preču labošanas un sagatavošana atkārtotai izmantošanai punkta funkcijās būtu jāietver savākto preču pārbaude un, ja nepieciešams, labošana / sagatavošana atkārtotai izmantošanai, atkārtotai izmantošanai sagatavoto preču uzglabāšana un nodošana jaunajiem lietotājiem.

5.2.5 Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstība

Plāna pārskata periodā jānodrošina apsaimniekojamo atkritumu apjomam atbilstoša atkritumu sagatavošanas reģenerācijai un pārstrādei infrastruktūras kapacitāte, t.sk. šķirošanas iekārtas dalīti savākto otrreizējo izejvielu apstrādei, iekārtas nešķirotu sadzīves atkritumu plūsmas apstrādei. Papildus esošās infrastruktūras darbības nodrošināšanai, plāna pārskata periodā nepieciešams nodrošināt sekojošu infrastruktūras elementu darbību:

- Bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtas – tā, ka bioloģisko atkritumu dalītā vākšana ir jāuzsāk līdz 2023. gada beigām, pieredze šīs atkritumu plūsmas dalītajā vākšanā, gan reģionā, gan Latvijā kopumā ir ierobežota, kas nozīmē, ka vismaz sistēmas darbības sākumposmā būs nepieciešama dalīti savākto bioloģisko atkritumu apstrāde pirms nodošanas pārstrādei anaerobās fermentācijas iekārtās;
- Lai samazinātu apglabājamo atkritumu apjomu, plāna pārskata periodā jāuzsāk darbs pie no atkritumiem iegūta kurināmā ražošanas jaudu palielināšanas orientējoties uz tādas kvalitātes NAIK ražošanas, ko iespējams nodot reģenerācijai Schwenk Latvija cementa rūpnīcā Brocēnos.

5.2.6 Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība

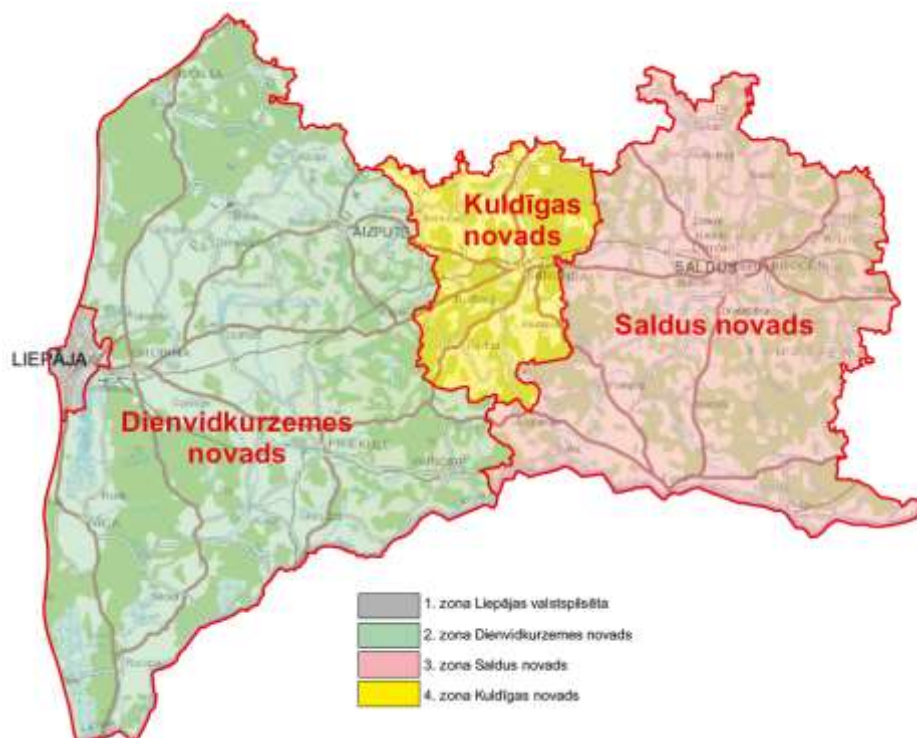
Attiecībā uz atkritumu pārstrādes infrastruktūru plāna prioritāro pasākumu sarakstā rekomendējams iekļaut zaļo dārzu un parku kompostēšanas laukumu izbūvi pašvaldību (teritoriju uzkopšanas darbu atkritumi, kapsētu atkritumi) un arī iedzīvotāju radīto zaļo atkritumu pārstrādei. Kompostēšanas laukuma izbūvei, kurā tiek kompostēti tikai zaļie dārzu un parku atkritumi, tiek piemērotas vienkāršotas vides aizsardzības prasības, kas attiecīgi pazemina laukuma ierīkošanas un ekspluatācijas izmaksas, līdz ar to šāds laukums kalpotu kā alternatīva zaļo dārzu un parku atkritumu apsaimniekošanas risinājums, īpaši teritorijās, kas atrodas attālāk no poligona "Ķīvītes". Attiecībā uz citu atkritumu plūsmu pārstrādes jaudu attīstīšanu – tā netiek izslēgta, bet arī netiek iekļauta prioritāro pasākumu sarakstā, jo tiek pieņemts, ka priekšnoteikums otrreizējo izejvielu, specifisku ražošanas atkritumu u.c. plūsmu pārstrādes attīstībai ir ekonomiskos apsvērumos par pieprasījumu un piedāvājumu balstīts lēmums.

6 Alternatīvu analīze – priekšlikumi reģiona sadalīšanai atkritumu apsaimniekošanas zonās

Atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas likuma regulējumam, pašvaldības var noteikt pašvaldības administratīvās teritorijas dalījumu vairākas atkritumu apsaimniekošanas zonās, katrā no kurām atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedz cits atkritumu apsaimniekošanas komersants, kā arī pašvaldības, savstarpēji vienojoties, var noteikt kopīgu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonu, kurā ietilpst vairāku viena atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību administratīvās teritorijas²³. Atkritumu apsaimniekošanas zonu noteikšanas mērķis pamatā ir ekonomiski apsvērumi t.i. pieeja īstenojot tā saukto “apjoma ekonomijas” principu, kad vairākas pašvaldības ar relatīvi nelielu atkritumu apjomu tiek apvienotas vienā zonā, tādējādi nodrošinot atkritumu apsaimniekošanas komersantam, kas sniedz pakalpojumu, lielāku apsaimniekojamo atkritumu apjomu un savākšanas maršrutu optimizēšanu, kā rezultātā var samazināt izmaksas un resursu patēriņu. Otrs apsvēruma par labu atkritumu apsaimniekošanas zonu ieviešanai ir konkurences saglabāšana tirgū, kā tas šobrīd ir Liepājas valstspilsētā. Sākotnēji izskatot iespējamus scenārijus DKAAR dalījumam atkritumu apsaimniekošanas zonās ir atmests scenārijs kurā viss reģions tiek noteikts kā viena atkritumu apsaimniekošanas zona, jo lai gan šāds scenārijs raugoties no administratīvo procedūru viedokļa ir visefektīvākais, tas pilnībā izslēdz konkurenci reģionā starp atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus dalībniekiem.

Izskatot iespējas atkritumu apsaimniekošanas zonu noteikšanai DKAAR kopumā izskatīti 4 atšķirīgi scenāriji, t.sk.:

Alternatīva A1 – pašvaldību dalījums – katra pašvaldība tās administratīvās teritorijas robežās, kas ietilpst DKAAR, tiek noteikta kā atsevišķa atkritumu apsaimniekošanas zona, skat. attēlu (Attēls 6-1)

Attēls 6-1 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A1

²³ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Latvijas Vēstnesis, 183, 17.11.2010. <https://likumi.lv/ta/id/221378-atkritumu-apsaimniekosanas-likums>

Tabula 6-1 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A1

A1 - Atkritumu apsaimniekošanas zonas	Apsaimniekotais sadzīves atkritumu apjoms t/gadā*
1. zona Liepājas valstspilsēta	23 353
2. zona Dienvidkurzemes novads	5 974
3. zona Saldus novads	740
4. zona Kuldīgas novads	5 802

*nešķiroti sadzīves atkritumi un dalīti savāktās otrreizējas izejvielas

No administratīvā viedokļa šis ir vienkāršākais risinājums, nav nepieciešama pašvaldību vienošanās, kā arī ņemot vērā atšķirīgos esošo atkritumu apsaimniekošanas līgumu darbības termiņus, potenciāli ātrāk iespējams izsludināt jaunus iepirkumus. Vērtējot atkritumu apsaimniekošanu no operatoru izmaksu efektivitātes viedokļa, novadu teritorijās apsaimniekojamo atkritumu apjomi ir relatīvi nelieli, kas ierobežo investīcijas sistēmas attīstībā, tajā pat laikā, visticamāk, ka šādā scenārijā notiktu tirgus konsolidācija un iepirkumos uzvarētu pretendenti, kas jau strādā kādā no pašvaldībām. No pakalpojumu saņēmēju viedokļa šis ir viskorektākais scenārijs, jo nenotiek izmaksu izlīdzināšana, jeb subsidēšana starp dažādas reģiona vietās dzīvojošiem pakalpojuma ņēmējiem.

Alternatīva A2 – pašvaldību dalījums – valstspilsēta / novadi. Šajā alternatīvā reģionā tiek izveidotas divas zonas: 1. zona - Liepājas valstspilsēta, 2. zona reģiona novadu pašvaldības, skat. attēlu (Attēls 6-2Attēls 6-1)

Attēls 6-2 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A2

No administratīvo aspektu viedokļa alternatīvas īstenošanu, salīdzinājumā ar alternatīvu A1, apgrūtina nepieciešamība panākt vienošanos starp novadu pašvaldībām par kopīgas zonas izveidi un attiecīgi vienotiem nosacījumiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanā. Raugoties no pakalpojuma izmaksu viedokļa, uz izmaksu efektivitāti pozitīvu ietekmi varētu atstāt apsaimniekojamo atkritumu apjomu konsolidācija, skat. tabulu (Tabula 6-2), tomēr jāņem vērā, ka zonā Nr. 2 būs augstāka atkritumu apsaimniekošanas maksa, jo tajā ir būtiski lielāks “tālu vedamo atkritumu” īpatsvars.

Tabula 6-2 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A2

A2 - Atkritumu apsaimniekošanas zonas	Apsaimniekotais sadzīves atkritumu apjoms t/gadā
1. zona Liepājas valstspilsēta	23 353
2. zona Dienvidkurzemes nov., Saldus nov., Kuldīgas nov.	12 516

Alternatīva A3 – ģeogrāfiskais dalījums – šajā alternatīvā reģionā tiek izveidotas divas zonas par robežšķirtni izmantojot Autoceļu A9 Rīga-Liepāja, kur: 1. zona – Autoceļš A9 ziemeļi, 2. zona – Autoceļš A9 dienvidi, skat. attēlu (Attēls 6-3 Attēls 6-1). Tā kā pieejamie statistikas dati neļauj iegūt informāciju par iedzīvotāju skaitu, kas atrodas pašvaldību teritorijās uz ziemeļiem / dienvidiem no autoceļa A9 Rīga-Liepāja, lai veiktu aplēses par iedzīvotāju skaitu ir analizēts administratīvi teritoriālais iedalījums pagastu griezumā, un iedzīvotāju skaits pieņemts proporcionāli nodalītajai pagastu teritorijai un apdzīvoto vietu izvietojumam.

Attēls 6-3 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A3

Ja mērķis ir panākt līdzīgus pakalpojuma tarifus visiem AAR atkritumu radītājiem, šis ir vienīgais scenārijs, kas potenciāli varētu to nodrošināt. Tāpat šis scenārijs nodrošina atkritumu apjomu konsolidāciju vienlaicīgi saglabājot vismaz divus pakalpojumu sniedzējus reģionā, kā arī nodrošina saprotams un vienkāršs zonējumu. Problēma saistībā ar šo scenāriju ir nevienlīdzīgais “tālu” vedamo atkritumu apjoms Ziemeļu un Dienvidu zonās – proti – Saldus novada Ziemeļu apjoms ir ~2400 tonnas, Dienvidu ~3400 tonnas, šāda situācija visticamāk palielinās pakalpojuma maksas atšķirību Ziemeļu un Dienvidu zonās.

Tabula 6-3 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A3

A3 - Atkritumu apsaimniekošanas zonas	Apsaimniekotais sadzīves atkritumu apjoms t/gadā
1. zona Šoseja A9 ziemeļi	17 208
2. zona Šoseja A9 dienvidi	18 661

Papildus jāatzīmē, ka šī scenārija īstenošana ir saistīta ar zināmiem sarežģījumiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu pārvaldībā Kuldīgas novada teritorijā – proti, tā kā Kuldīgas novads atrodas divu atkritumu apsaimniekošanas reģionu teritorijā – Dienvidkurzemes AAR un Ziemeļkurzemes AAR, ja vien viens atkritumu apsaimniekošanas komersants neiegūst pakalpojumu sniegšanas tiesības abos reģionos, Kuldīgas novadā strādās divi pakalpojumu sniedzēji. Gadījumā, ja tiek īstenots A3 modelis, Kuldīgas novadā, visticamāk, strādās trīs pakalpojumu sniedzēji.

Alternatīva A4 – ģeogrāfiskais dalījums (līdzsvarots) – šajā alternatīvā līdzīgi kā A3 reģionā tiek izveidotas divas zonas par robežšķirtni izmantojot Autoceļu A9 Rīga-Liepāja, kur: 1. zona – Autoceļš A9 ziemeļi; 2. zona – Autoceļš A9 dienvidi, izņemot daļu Saldus novada un Saldus pilsētas teritoriju dalot pa sekojošu autoceļu, ielu posmiem: reģionālais autoceļš P105 Butnāri – Saldus (Brīvības iela Saldus pilsētas teritorijā), reģionālais autoceļš P108 (Kuldīgas iela Saldus pilsētas teritorijā), reģionālais autoceļš P109 Kandava – Saldus (Jelgavas iela Saldus pilsētas teritorijā) skat. attēlu (Attēls 6-4Attēls 6-1).

Attēls 6-4 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A4

Pārdalot Saldus pilsētu un Saldus pilsētai tiešā tuvumā esošās Saldus novada teritorijas, Ziemeļu zonā tiek līdzsvarots “tālu” vedamo atkritumu apjoms, vienlaicīgi šis risinājums daļēji izjauc koncepciju par A9 šosejas kā robežšķirtnes izmantošanu zonējumā.

Tabula 6-4 DKAAR dalījums atkritumu apsaimniekošanas zonās Alternatīva A4

A4 - Atkritumu apsaimniekošanas zonas	Apsaimniekotais sadzīves atkritumu apjoms t/gadā
1. zona Šoseja A9 ziemeļi (+ Saldus pilsēta ziemeļi)	17 999
2. zona Šoseja A9 dienvidi (+Saldus pilsēta dienvidi)	17 870

7 Potenciālo plānā paredzēto pasākumu īstenošanas finansēšanas avotu raksturojums

Vispārējā pieeja atkritumu apsaimniekošanas pasākumu finansēšanā ir principa “piesārņotājs maksā” piemērošana, proti atkritumu radītājs sedz izmaksas, kas saistītas ar tā radīto atkritumu apsaimniekošanu proporcionāli radītajam atkritumu apjomam un atkritumu bīstamībai. Tas nozīmē, ka atkritumu apsaimniekošana (dalītā vākšana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai, pārstrāde, materiālu un enerģijas reģenerācija) tiek nodrošināta no atkritumu apsaimniekošanas maksas, ko maksā atkritumu radītājs. Taču atkritumu apsaimniekošanas maksai, tāpat kā attiecībā uz citiem sabiedriskam pakalpojumiem (ūdensapgāde, siltumapgāde, u.c.), ir novērojama korelācija ar debitoru pieaugumu, respektīvi – jo lielāka pakalpojuma maksa, jo lielāks ir to patērētāju skaits, kas kavē samaksu par pakalpojumiem. Tam ir objektīvs pamatojums – iedzīvotāju maksātspēja, attiecīgi, lai jau sākotnēji izvairītos no situācijas, kad atkritumu ražotāji nespēj segt radīto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, plānojot īstenojamo pasākumu prioritāro sarakstu, jāraugās, lai īstenoto pasākumu izmaksas nepārsniegtu atkritumu ražotāju maksātspēju.

Līdzšinējā situācija Latvijas atkritumu apsaimniekošanas sektorā nav veicinājusi ne publisku, ne privātu iniciatīvu veidošanos virknē iecerēto atkritumu apsaimniekošanas pasākumu ieviešanu, jo – acīmredzot - šajās jomās neizpildās biznesam labvēlīgi priekšnosacījumi, lai varētu piesaistīt finansējumu, atpelnīt investīcijas, kā arī gūt peļņu. Turklāt, kā zināms, finansējuma piesaistei no kredītiestādēm ir virkne nosacījumu, t.i. pašu finansējuma apjoms, kredītresursu nodrošinājums, pierādāma naudas plūsma, u.c. visi šie aspekti līdz šim ir bijuši kā papildus šķērslis jaunu pasākumu attīstīšanai atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Sākotnēji ir identificējams, ka daļā iecerēto pasākumu atbildīgais par projekta ieviešanu varētu būt publiskais sektors jeb tieši pašvaldības. Līdz ar to jaunu aktivitāšu uzlikšana uz pašvaldībām ir saistīta ar jauniem papildus izdevumiem darbības jomā, kas negarantē skaidru un regulāru investīciju atdevi. Ņemot vērā, ka attiecībā uz pašvaldībām valdības līmenī tiek virzītas jaunas iniciatīvas, kas var samazināt pašvaldību nodokļu ieņēmumus un tai pat laikā paplašinot funkciju un izdevumu bāzi dažādām sociālajām funkcijām, pašvaldību finansēšanas iespējas no pašu resursiem ir ierobežotas.

7.1 Investīciju finansēšanas avoti

Investīciju finansēšanas potenciālie avoti:

- 1) atkritumu apsaimniekošanas komersantu pašu ienākumi, t.i. naudas plūsma:
 - ko veido ienākums atbilstoši noteiktajiem atkritumu apsaimniekošanas tarifiem (atkritumu apsaimniekošanas maksai);
 - ienākums no pārstrādāto atkritumu realizācijas (plastmasa, PET, papīrs, stikls, komposts, metāls, u.c.);
 - ienākums no atkritumu apsaimniekošanas procesā radītajiem blakusproduktiem: gāze, siltumenerģija, elektroenerģija u.c.;
 - citi ienākumi (papildus saistītie pakalpojumi un/vai produkti – piemēram, transports, konteineru noma, teritorijas noma, paplašināto ražotāja atbildības sistēmu maksājumi);
- 2) ārējais finansējums:
 - kredītresursi;
 - publiskais finansējums deleģējuma ietvaros;
 - privātais finansējums Publiskās Privātās partnerības projekta ietvaros;

- ES fondu finansējums.

7.2 Finansēšanas avotu izvērtējums pasākumu un to īstenotāju griezumā

Zemāk sniegtajā tabulā ir identificēti potenciālie pasākuma finansēšanas avoti, t.sk. arī ES finansējums un tā līdzfinansējuma apmērs. Jāatzīmē, ka tā kā ES fondu finanšu plānošanas perioda finansējuma piešķiršanas nosacījumi ir izstrādes stadijā, pasākumu saraksts, kam pieejams ES fondu finansējums ir indikatīvs.

Tabula 7-1. Potenciālie finansēšanas avoti plānotajām aktivitātēm

Nr. p.k.	Pasākums	Finansēšanas avotu apraksts
1.	Investīcijas atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras attīstībā	
1.1.	Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi t.sk.: • ieņēmumi, kas gūti no sagatavoto otrreizējo izejvielu realizācijas,
1.2.	Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana	• ražotāja paplašinātās atbildības sistēmu maksājumi
1.3.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītā vākšana	Ārējais finansējums:
1.4.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide	• Kredītresursi, • potenciāli piesaistāms ir arī ES finansējums, kas atkarībā no projekta specifikas var sasniegt 35%
1.5.	Sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošana	
2.	Investīcijas atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūrā	
2.1.	Preču savākšanas infrastruktūras izveide	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi: • t.sk. ieņēmumi, kas gūti atkārtotās izmantošanas centru gūtajiem ienākumiem no preču realizācijas,
2.2.	Preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai centru izveide	Ārējais finansējums: • kredītresursi, • potenciāli piesaistāms ir arī ES finansējums, kas atkarībā no projekta specifikas var sasniegt 35%
3.	Investīcijas atkritumu apglabāšanas poligona (RAAC) infrastruktūrā	
3.1.	Sagatavošana pārstrādei / reģenerācijai	Atkritumu poligonu apsaimniekotāju pašu resursi: • poligona pieņemšanas maksa; • atšķīroto pārstrādei derīgo materiālu realizācijas ienākumi;
3.2.	BNA pārstrādes iekārtas	• elektroenerģijas ražošana pašpatēriņam vai biometāns; • ienākums no blakus produktu ražošanas, kuru ražošanas procesā tiek izmantota pašu ražotā elektroenerģija un biometāns;
3.3.	Infiltrāta apsaimniekošana	Ārējais finansējums:
3.4.	Gāzes apsaimniekošana	• kredītresursi, • potenciāli piesaistāms ir arī ES finansējums, kas atkarībā no projekta specifikas, atbalsta saņēmēja tipa var sasniegt līdz 85%
3.5.	Atkritumu apglabāšanas infrastruktūra	• poligona ikdienas ekspluatācijas procesu (piemērām: infiltrāta apsaimniekošana, jaunu atkritumu apglabāšanas šūnu

Nr. p.k.	Pasākums	Finansēšanas avotu apraksts
		izveidei, u.c.), ES fondu finansējums nav paredzēts
4. Investīcijas atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūrā		
4.1.	Esošo dalīti savākto sadzīves atkritumu šķirošanas līniju tehnoloģisko procesu pilnveidošana	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi: • t.sk. ieņēmumi, kas iegūti no atšķirotu pārstrādei derīgo materiālu realizācijas,
4.2.	Citu atkritumu plūsmu apstrādes tehnoloģisko procesu pilnveidošana	Ārējais finansējums: • kredītresursi
4.3.	Tekstila atkritumu savākšana un šķirošanas centru izveide	• potenciāli piesaistāms ir arī ES finansējums, kas atkarībā no projekta specifikas var sasniegt 35%
5. Investīcijas atkritumu pārstrādes infrastruktūrā		
5.1.	Zaļo dārzu un parku atkritumu, bioloģisko atkritumu un pārtikas atkritumu pārstrāde	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi: • Biometāna, bioetanola realizācija; • Otrreizējo izejvielu realizācija; • CNG realizācija,
5.2.	Materiālu pārstrāde	Ārējais finansējums: • Kredītresursi
5.3.	Dabaszāģes kvalitātes biometāna sagatavošanas rūpnīcas no bio / poligonu gāzes	• potenciāli piesaistāms ir arī ES finansējums, kas atkarībā no projekta specifikas, ģeogrāfiskās atrašanās vietas var sasniegt 35%
6. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi		
6.1.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu finansēšana	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi, ES fondu finansējums
6.2.	Izglītības kompetences centru izveide AAR	
7. IT risinājumi		
7.1.	Esošo atkritumu aprites un apsaimniekošanas uzskaites sistēmu optimizācija un attīstība	Atkritumu apsaimniekotāja pašu resursi, ES fondu finansējums

8 Plāna īstenošanas laika grafiks

Dienvidkurzemes RAAP iekļauto prioritāri īstenojamo pasākumu ieviešanas laika grafiks atspoguļots tabulā, skat. tabulu (Tabula 8-1). Laika grafiks sagatavots vadoties no normatīvajos aktos noteiktajiem termiņiem atsevišķu aktivitāšu īstenošanai, kā arī ņemot vērā atkritumu apsaimniekošanas sektora attīstībai un pakalpojuma sniegšanas kvalitātes uzlabošanai nepieciešamos pasākumus.

Tabula 8-1 Plānā paredzēto pasākumu īstenošanas laika grafiks

Nr.p.k.	Pasākums	2023	2024	2025	2026	2027
1.	Atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstība					
1.1.	Sadzīves atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras pārklājuma paplašināšana	X	X	X	X	X
1.2.	Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras paplašināšana	X	X	X	X	X
1.3.	Bioloģiski noārdāmo atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide	X	X			
1.4.	Tekstila atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide	X	X			
1.5.	Sadzīves bīstamo atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras izveide			X	X	
2.	Poligona "Ķīvītes" infrastruktūras attīstība					
2.1.	Bioloģisko atkritumu anaerobās fermentācijas iekārtu izbūve un nodošana ekspluatācijā	X				
2.2.	Jaunas atkritumu krātuves izbūve		X	X		
3.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi					
3.1.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu rašanās novēršanu	X	X	X	X	X
3.2.	Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, kas vērsti uz atkritumu ražotāju iesaisti atkritumu dalītās vākšanas sistēmā	X	X	X	X	X
3.3.	Informācijas pieejamības nodrošinājums	X	X	X	X	X
3.4.	Izglītības kompetences centra darbības nodrošināšana		X	X	X	X
4.	Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūra					
4.1.	Preču savākšanas infrastruktūras izveide		X	X		
4.2.	Preču labošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai punkta izveide			X	X	
5.	Atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstība					
5.1.	Bioloģisko atkritumu pirmapstrādes iekārtas	X	X			
5.2.	No atkritumiem iegūta kurināmā ražošanas jaudu palielināšanas			X	X	X
6.	Atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība					
6.1.	Zaļo dārzu un parku kompostēšanas laukumu izbūve			X	X	X